

Poliisi siviilikriisinhallintatehtävillä

Poliisimiesten kokemuksia siviilikriisinhallintatehtävistä

Martti Lainpelto ja Aleksi Kujala

5/2022

TIIVISTELMÄ

Tekijät: Martti Lainpelto ja Aleksi Kujala

Julkaisun nimi: Poliisi siviilikriisinhallintatehtävillä

Opinnäytetyön muoto: Tutkimuksellinen

Julkisuusaste: Julkinen

Ohjaaja: Ilkka Lukkari ja Juha Peltonen

Tutkinto: Poliisi (AMK)

Tässä opinnäytetyössä tutkittiin poliisimiesten kokemuksia siviilikriisinhallintatehtäviltä ja mahdollisuuksista vaikuttaa kohdemaan tilanteeseen. Tutkimme myös kokevatko poliisimiehet saaneensa ulkomailta sellaista oppia, jota ovat pystyneet hyödyntämään työskentelyssään kotimaassa. Tutkimuksessa on myös esitelty siviilikriisinhallintaa ja poliisin roolia osana sitä.

Tutkimukseen haastateltiin neljää poliisimiestä, joista jokainen on ollut useamman kerran ulkomailla siviilikriisinhallintatehtävällä.

Tutkimuksen tuloksista selvisi, että kukaan poliisimiehistä ei ollut kokenut pystyneensä vaikuttamaan suoraan kohdemaan tilanteeseen, mutta kokemuksia oli siitä, kuinka yksilön tilannetta oli pystytty parantamaan. Tehtävillä karttunutta kielitaitoa ovat poliisimiehet pystyneet hyödyntämään työssään kotimaassa, mutta muuten saadun opin hyödyntäminen riippuu pitkälti henkilön työnkuvasta niin ulkomailla- kuin kotimaassakin.

Sivumäärä: 35+1

Tarkastuskuukausi ja vuosi: 5/2022

Avainsanat: Siviilikriisinhallinta, Kriisinhallintakeskus, Poliisi

1 JOHDANTO	1
1.1 Aiheen valinta ja rajaus	1
1.2 Tutkimuksen toteutustapa	2
1.3 Työnjako	2
2 Yleistä siviilikriisinhallinnasta	3
2.1 Siviilikriisinhallintatehtäviä järjestävät tahot	5
2.2 Suomen keskeisimmät teemat siviilikriisinhallinnassa	7
2.3 Toimintaympäristöt siviilikriisinhallinnassa	8
2.4 Kriisinhallintakeskus	9
2.5 Työsuhde siviilikriisinhallintatehtävällä	10
3 Tutkimusmenetelmä	11
3.1 Laadullinen tutkimus	11
3.2 Haastattelututkimus	12
3.3 Haastateltavien esittely	13
3.4 Sisällön analyysi	14
4 Poliisi siviilikriisinhallintatehtävillä	15
4.1 Hakeutuminen	15
4.2 Koulutus	18
4.2.1 Turvallisuusselvitys	19
4.2.2 Terveystarkastus	19
4.3 Tehtävällä	19
4.3.1 Haastateltava 1	20
4.3.2 Haastateltava 2	20
4.3.3 Haastateltava 3	21
4.3.4 Haastateltava 4	21
4.4 Palvelusvapaat	22
4.5 Kotiinpaluu	23
4.6 Poliisimiehen tärkeimmät ominaisuudet tehtävällä	23
5 Tutkimuksen tulokset	25

5.1 Poliisimiehen työskentelyn vaikutus kohdemaahan	25
5.2 Ulkomailta saadun osaamisen hyödyntäminen kotimaassa	28
6 Johtopäätökset	30
7 Tutkimuksen luotettavuus	32
8 Omaa pohdintaa	34
LÄHTEET	36
LIITE 1	38

1 JOHDANTO

Siviilikriisinhallinnalla tarkoitetaan ei-sotilaallista auttamista, jolla pyritään vaikuttamaan useilla maailman konfliktialueilla. Siviilikriisinhallintatehtäville osallistutaan monilta eri ammattikunnista; muun muassa poliiseja, tulliviranomaisia sekä tuomareita. Suomi on osallistunut siviilikriisinhallintaan 1990-luvulta lähtien ja ollut siinä vahvasti mukana. Suomesta on vuosittain noin 120 eri alojen asiantuntijaa kansainvälisissä tehtävissä.¹

1.1 Aiheen valinta ja rajaus

Meidän tutkimuksellinen opinnäytetyömme aihe koskien poliisin roolia siviilikriisinhallintatehtävissä lähti rakentumaan kiinnostuksella kyseiseen asiaan. Koimme, että aiheena tämä on hieman tuntematon ja tähän isona syynä on varmasti se, ettei poliisiammattikorkeakoulussa käydä tätä läpi millään tavalla. Tähän taas vaikuttaa varmasti siviilikriisinhallintatehtäville lähtemisen edellytyksenä oleva usean vuoden työkokemus; aihe ei ole vielä ajankohtainen poliisiammattikorkeakoulussa opiskelevalle. Siviilikriisinhallintaa lähellä olevan sotilaallisen kriisinhallinnan peruspiirteet olivat meille entuudestaan tuttuja ja nyt halusimme lähteä selvittämään poliisin vaihtoehtoja työskennellä ulkomailla. Poliisin siviilikriisinhallinnasta on aikaisemmin tehty muutamia opinnäytetöitä mm. Tomi Salosyrjän vuonna 2016 tekemä opinnäytetyö *EULEX Kosovo – siviilikriisinhallinnan poliisitehtävissä hankitun kokemuksen ja osaamisen hyödyntäminen poliisissa*, sekä Gun Sundqvistin vuonna 2021 tekemä opinnäytetyö *”Ei siellä ulkomailla lomalla olla” - Kansainvälisissä siviilikriisinhallintatehtävissä kertyneen osaamisen hyödyntäminen poliisihallinnossa*. Heidän työnsä käsittelee osittain samoja asioita, kuin meidän tutkimuksemme, mutta meidän ei ole tarkoitus millään tavoin jatkotutkia edellä mainittuja tutkimuksia. Samalla halusimmekin tehdä yleisen ”tietopaketin” koskien tätä aihetta. Uskomme tämän tutkimuksen olevan hyödyllinen niille poliisimiehille, jotka ovat kiinnostuneet siviilikriisinhallinnasta. Opinnäytetyön alkuun selvitimmekin yleisiä asioita koskien siviilikriisinhallintaa ja tämän jälkeen perehdyimme nimenomaan poliisin rooliin kyseisessä työnkuvassa.

¹ Sisäministeriö, Siviilikriisinhallinta; Suomen tavoitteet siviilikriisinhallinnassa

Tässä opinnäytetyössä lähdimme tarkemmin hakemaan vastauksia kahteen eri tutkimuskysymyseen; Ovatko poliisimiehet kokeneet pystyvänsä vaikuttamaan kohdemaan tilanteeseen ja ovatko tehtävillä olleet poliisimiehet pystyneet hyödyntämään ulkomailla opittuja taitoja kotimaan työtehtävissä.

1.2 Tutkimuksen toteutustapa

Opinnäytetyötä varten haastattelimme neljää siviilikriisinhallintatehtävillä ollutta poliisimiestä. Haastattelumenetelmäksi valikoitui teemahaastattelu eli puolistrukturoitu haastattelu, ja haastattelut suoritimme teemoittain tehdyn haastattelurungon avulla. Haastattelujen tarkoituksena oli saada poliisimiehen kokemuksia eri tehtäviltä sekä hakea vastauksia tutkimuskysymyksiimme.

1.3 Työnjako

Haastattelimme molemmat kaksi poliisimiestä, jonka jälkeen litteroimme omat haastattelumme. Tutustuimme toistemme tekemien haastattelujen litterointeihin ja vertailimme saatuja vastauksia sekä tuloksia. Teimme yhdessä koko opinnäytetyön ollen aina yhteydessä Teamsin välityksellä. Tiedostot jaoimme keskenämme OneDrivessa.

2 YLEISTÄ SIVIILIKRIISINHALLINNASTA

Siviilikriisinhallinta on kansainvälistä toimintaa, jonka tarkoituksena on vähentää kriiseistä kärsivien maiden epävakautta ja estää kriisin leviämistä laajemmalle alueelle. Sillä tähdätään ei-sotilaalliseen auttamiseen, joka keskittyy kohdemaan yhteiskunnalle tärkeiden toimintojen tukemiseen ja ylläpitämiseen. Vakauden luominen kohdemaahan sekä inhimillisen hädän vähentäminen ovat siviilikriisinhallinnan keskeisiä tavoitteita. Siviilikriisinhallinta on kansainvälistä auttamista sekä yhteisen turvallisuuden rakentamista useiden eri maiden voimin.²

Siviilikriisinhallinnan yhtenä tavoitteena on myös tulevien konfliktien ennalta ehkäiseminen. Maailman valtiot ovat hyvinkin riippuvaisia toisistaan, jolloin mahdollisen kriisin ja konfliktin sattuessa vaikutukset näkyvät laajasti. Suomen on tärkeää olla mukana siviilikriisinhallinta operaatioilla ja tätä kautta avun antamisessa, sillä se palvelee ulkopoliittisia suhteita ja niiden ylläpitoa.³ Suomen perustuslain 1§ 3. momentissa säädetäänkin, että *”Suomi osallistuu kansainväliseen yhteistyöhön rauhan ja ihmisoikeuksien turvaamiseksi sekä yhteiskunnan kehittämiseksi.”*⁴

Siviilikriisinhallintaan osallistuu paljon ulkopuolisia asiantuntijoita ja he voivat olla hyvin erilaisista ammattikunnista. Eri operaatioihin osallistuu muun muassa tuomareita, vanginvartijoita, poliiseja sekä tulliviranomaisia. Lisäksi operaatioon lähtevä henkilö voi toimia kotimaassaan esimerkiksi ihmisoikeus- ja tasa-arvoasiantuntijana. Siviilikriisinhallintaan tavoitteena onkin eri toiminta-alojen, muun muassa rajavartiointin ja oikeuslaitoksen, kehittäminen kohdemaassa. Käytännön tasolla avun antaminen on usein paikallisen turvallisuussektorin tukemista eri tavoin. Siviilikriisinhallinta voi olla myös paikallisen toimijan suoraa sijaistamista. Esimerkiksi suomesta lähtevä poliisi voi toimia kohdemaan poliisina ja näin suoraan sijaistaa hänen tehtävissään.⁵

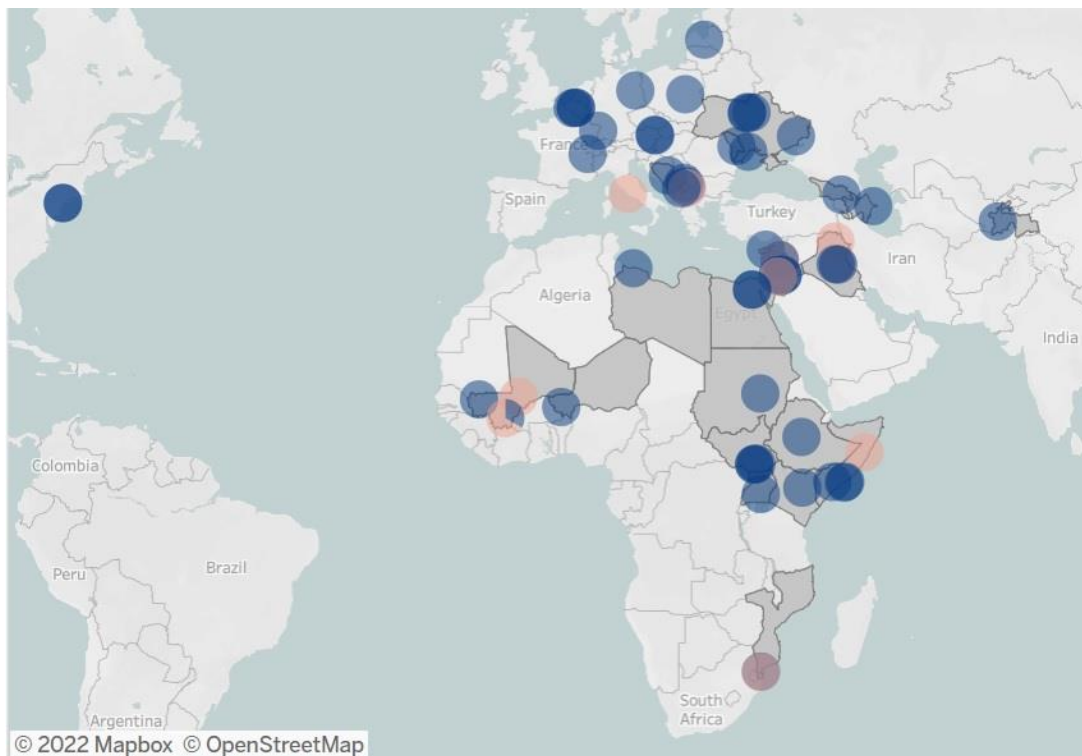
² Ulkoministeriö; Kriisinhallinta

³ Ulkoministeriö; Kriisinhallinta

⁴ Suomen perustuslaki

⁵ Ulkoministeriö, Kansainväliset tehtävät; Kansainväliset siviilikriisinhallintatehtävät

Suomessa ulkoministeriö päättää siitä, mihin operaatioihin lähetetään suomalaisia. Sisäministeriöllä taas on vastuu kansallisen valmiuksien koordinoinnista, kehittämisestä ja ylläpitämisestä.⁶ Suomi on väkilukuun suhteutettuna suurimpia siviilikriisinhallintaan osallistuvista maista EU:ssa. Suomella on jatkuvasti noin 120 asiantuntijaa näiden toimijoiden operaatioissa. Tehtävillä olevista suomalaisista noin 40 % on naisia. 20.1.2022 siviilikriisinhallintatehtävillä oli 132 suomalaista, joista 63 oli naisia.⁷ Poliisien osalta naisten osuus on koettu haasteelliseksi; Poliisiammattikorkeakoulun mukaan vuonna 2019 poliiseista naisia oli vain 19 %. Kehitystä on tapahtunut kuitenkin myönteiseen suuntaan, sillä vielä vuonna 2009 vastaava luku oli vain 13 %. Myönteiseen kehitykseen isona syynä on naisten määrän lisääntyminen kaikkien poliisien keskuudessa; vuonna 2019 uusista poliisiammattikorkeakoulun opiskelijoista puolet oli naisia.⁸

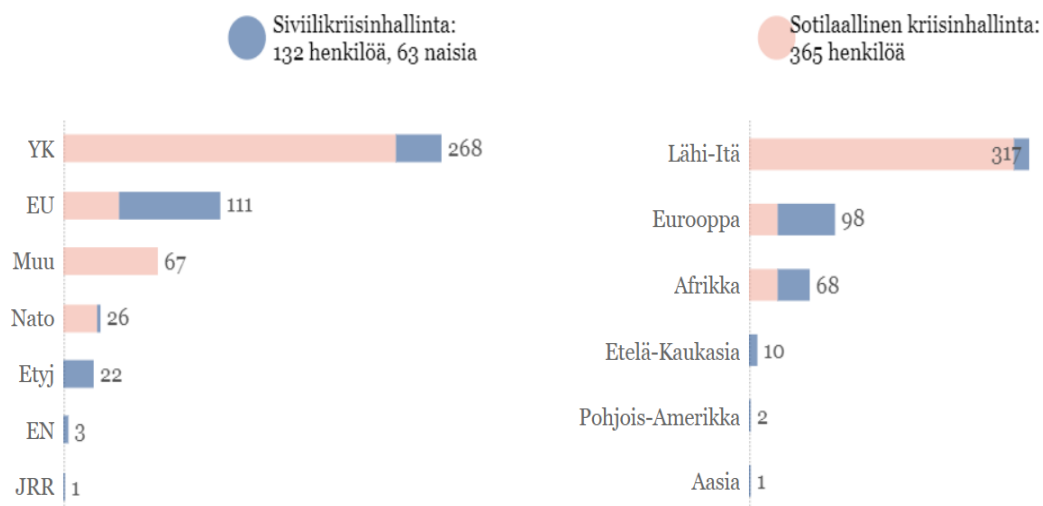
Kuvassa näkyy sinisillä palloilla maat, joissa on tällä hetkellä (20.01.2022) suomalaisia tehtävällä.⁹

⁶ Kriisinhallintakeskus; operaatiot

⁷ Ulkoministeriö; Kriisinhallinta

⁸ Siviilikriisinhallinnan erikoisjulkaisu 2021

⁹ Ulkoministeriö; Kriisinhallinta

Siviili- ja sotilaallisen kriisinhallinnan jakautuminen eri toimijoiden ja alueiden välillä (20.01.2022). ¹⁰

2.1 Siviilikriisinhallintatehtäviä järjestävät tahot

Suomi toteuttaa siviilikriisinhallintatehtäviä tavallisesti EU:n, YK:n, Etyjin, Euroopan neuvoston, Naton tai muiden kansainvälisen toimijoiden operaatioissa. Suomen tärkein viitekehys siviilikriisinhallintaan liittyen on Euroopan unioni. EU on vahva toimija eri tehtävillä, ja tätä kautta vahvistanut omaa kansainvälistä asemaansa. Suomen tavoitteena on varmistaa, että EU pystyy toimimaan entistä tehokkaammin, yhtenäisemmin sekä johdonmukaisemmin ulko- ja turvallisuuspolitiikan alla. Siviilikriisinhallintatehtävillä EU:n tavoitteena on turvallisuustehtäviä laajemman oikeusvaltiokehityksen huomioiminen. Työ keskittyy poliisitoimen kehittämiseen, oikeusvaltioperiaatteen vahvistamiseen, tarkkailutehtäviin sekä nykyään myös rajaturvallisuustehtäviin. Suomi on ollut alusta asti EU:n mukana kehittämässä siviilikriisinhallintaa. Suomen aktiivisuuden johdosta Suomen vaikutavuus unionissa on lisääntynyt. Nykyään EU osallistuu hyvin laajasti eri tehtäviin ja eri alueilla. Tämä ei tarkoita kuitenkaan sitä, että Suomi olisi automaattisesti kaikessa mukana mihin EU päättää ryhtyä. Suomen tulee arvioida jokainen tehtävä omanaan ja katsoa, missä voidaan saada tuotettua

¹⁰ Ulkoministeriö; Kriisinhallinta

lisääarvoa sekä vaikuttavuutta. Lisäksi kaikki operaatiot eivät ole edes kotimaan valmiuksien kannalta toteutettavissa. Suomella on oma roolinsa myös EU:n siviilikriisinhallinnan kehittämisessä sekä operaatioiden suunnittelussa. Suomi on vaikuttamassa siihen, että toimintaa kehitetään kokonaisvaltaisesti.¹¹

Toinen toimija ja tehtävien järjestäjä on Yhdistyneet kansakunnat eli YK. YK:n peruskirjan mukaan heillä on suurin vastuu kansallisesta turvallisuudesta sekä kansainvälisestä rauhasta. YK:ssa ei tunneta suoraan termiä siviilikriisinhallinta, mutta toimintaa toteutetaan laajasti tavoitteenaan konfliktien ennaltaehkäisy, rauhanturvaaminen sekä rauhanrakentaminen. YK:ssa erotellaan poliisit sekä muut siviilitoimijat omiksi ryhmikseen, kun taas EU:ssa ne ovat yhtä ryhmää. YK:n operaatiot ovat usein laajoja ja isoja, joihin osallistuu henkilöitä niin sotilaalliselta- kuin siviili puoleltakin. YK:ssa Suomella on ollut merkittävä rooli rauhanvälityksen merkityksen kasvamisessa.¹²

Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestö eli Etjy järjestää myös siviilikriisinhallintaan rinnastettavaa toimintaa. Heidänkin tavoitteenaan on konfliktien ennaltaehkäisy sekä rauhan rakentaminen. Lisäksi tavoitteena on kokonaisvaltainen avunanto, johon kuuluu sotilaallistakin puolta. Etjy:llä toiminta alkoi jo 1990-luvulla.¹³

Euroopan neuvosto (EN) on Euroopan vanhin ihmisoikeusjärjestö. Siviilikriisinhallinnan osalta Euroopan neuvosto ei ole operaatioiden toimija, vaan perustehtävänä on ihmisoikeuksien vahvistaminen sekä Euroopan turvallisuuden ylläpitäminen. Lisäksi Euroopan neuvosto pyrkii vahvistamaan oikeusvaltion toimintaa Euroopan alueella. Euroopan neuvoston kautta on syntynyt muun muassa Euroopan ihmisoikeussopimus, jolla on omalta osaltaan merkittävä rooli esimerkiksi oikeudenmukaisessa oikeudenkäynnissä sekä vankien kohteluissa. Heidän toimintaperustansa on pitkälti yhteneväinen siviilikriisinhallinnan päämäärien kanssa.¹⁴

Pohjois-Atlantin liitto eli Nato on merkittävä toimija etenkin sotilaallisella puolella. Heidän tavoitteenaan on laaja turvallisuuden edistäminen sekä toimijoiden välinen yhteistyö. Nato ei kuitenkaan pyri olemaan merkittävä tekijä siviilikriisinhallinnan puolella, vaikka yhteistyön edellytys tuokin osaajia paikalle myös siviilikriisinhallinnan puolelta. Naton keskeisimpiä kumppaneita ovat YK sekä

¹¹ Siviilikriisinhallinnan kansallinen strategia, 2014, sivu 13

¹² Siviilikriisinhallinnan kansallinen strategia, 2014, sivu 13,14

¹³ Siviilikriisinhallinnan kansallinen strategia, 2014, sivu 14

¹⁴ Siviilikriisinhallinnan kansallinen strategia, 2014, sivu 15

Euroopan unioni. EU sekä Nato pyrkivät kentällä tiiviiseen yhteistyöhön, joka näkyy muun muassa Kosovossa operaatiossa nimeltä EULEX Kosovo.¹⁵

Jokaisella eri järjestäjällä on erilaiset toimintatavat ja ikään kuin säännöt. Etyjin tehtävät ovat aina aseettomia, kun taas esimerkiksi YK:lla on aseellisiakin tehtäviä. Joidenkin järjestäjien puolesta on asetettu ikärajat tehtävään lähtemiselle; YK linjasi, että heidän tehtäviinsä yläikäraja on 55 vuotta, kun taas esimerkiksi Etyjin tehtävillä on eläkkeellä oleviakin henkilöitä.¹⁶

2.2 Suomen keskeisimmät teemat siviilikriisinhallinnassa

Ihmisoikeuksien ja tasa-arvon edistäminen, oikeusvaltioperiaatteen vahvistaminen sekä kokonaisvaltaisuuden huomioiminen ovat keskeisimpiä teemoja, jotka heijastuvat siviilikriisinhallintaan ja sen kehittämiseen. Ihmisoikeudet näkyvät parhaiten aktiivisena ihmisoikeuspolitiikkana, johon sisältyy ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Kaikkein siviilikriisinhallintaan liittyen Suomi edistää tasa-arvon, yhdenvertaisuuden sekä syrjimättömyyden periaatteita. Käytännössä tämä voi tarkoittaa esimerkiksi pyrkimyksenä parantaa naisten ja tyttöjen asemaa niissä maissa, johon Suomi lähettää asiantuntijoita. Lisäksi Suomi on tukemassa kansainvälisten järjestöjen tavoitteita, jotka pyrkivät lisäämään naisten määrää siviilikriisinhallintatehtävillä. Oikeusvaltioperiaatteen vahvistaminen on yksi keskeisimmistä tavoitteista siviilikriisinhallinnassa. Tämän mukaan pyritään vahvistamaan kohdemaan turvallisuusrakenteiden sekä oikeusvaltion kehittymistä. Siihen sisältyy lisäksi kohdemaan turvallisuustoimijoiden kouluttamista. Oikeusvaltioperiaatteeseen isona osana kuuluvat rikosoikeudelliset sekä kansalaisten tavallista elämää koskevat siviilioikeudelliset asiat. Viimeisempänä isona teemana on kokonaisvaltaisuuden huomioiminen, jonka mukaan siviili- ja sotilaallinen kriisinhallinta-tehtävien tulee tukea toisia siten, että saavutetaan paras mahdollinen lopputulos kokonaisuutta ajatellen. Lisäksi kehitysyhteistyön sekä humanitäärisen avun tulee pyrkiä yhdessä parhaan

¹⁵ Siviilikriisinhallinnan kansallinen strategia, 2014, sivu 15

¹⁶ Haastateltavat 1 ja 2

mahdollisen yhteistuloksen saamiseen. Näiden tulosten tulee olla lisäksi kestäviä. Edellä mainittujen toimintojen lisäksi kohdemaihin voidaan vaikuttaa muillakin keinoin. Näitä keinoja ovat muun muassa diplomaattiset toimet sekä kauppapolitiikka.¹⁷

2.3 Toimintaympäristöt siviilikriisinhallinnassa

Maailman valtioista vajaa 50 voidaan luokitella hauraaksi valtioksi. Hauraan valtion käsite ei ole kuitenkaan yksiselitteinen, mutta sillä voidaan ajatella tarkoittavan valtiota, joka ei kykene täysin huolehtimaan itsestään. Hauraan valtion kansalaiset elävät usein sotien sekä konfliktien keskellä ja lisäksi näissä maissa rehottavat poliittinen- sekä rikollinen väkivalta. Tämä aiheuttaa kyseisen valtion kansalaisille jatkuvaa inhimillistä hätää ja kärsimystä. Hauraisiin maihin liittyy usein taloudellisen- ja sosiaalisen kehityksen epätasaisuutta. Demokratian sekä ihmisoikeuksien loukkaamiset heikentävät maan toimintakykyä. Arviolta yli 1,5 miljardia ihmistä elää edellä kuvatussa hauraassa valtiossa. Ne ovat äärimmäisen herkkiä eritasoisille konflikteille ja sitä kautta humanitäärisiin kriiseihin. Tästä syystä juuri hauraat valtiot ovat riippuvaisempia kehitysavusta kuin muut kehitysmaat. Hauraat valtiot ovat tuoneet omine haasteineen lisää kysyntää siviilikriisinhallinnalle sekä asiantuntijoiden koulutukselle turvallisuussektorin uudistamiseksi. Kohdemaan hallinnon toimintakykyä pyritään parantamaan juuri siviilikriisinhallinnan keinoin.¹⁸

Siviilikriisinhallinnan toimintaympäristö erityisesti konfliktialuille on jatkuvasti haastavampaa ja vaativampaa. Tämä koskee erityisesti siellä toimivien henkilöiden turvallisuutta ja tästä syystä tuleekin tehtävälle lähtijöiden turvajärjestelyt miettiä todella tarkkaan. Ulkoministeriön asettamat kohdemaat ovatkin usein Euroopan ulkopuolella ja pitkän välimatkan päässä. Se asettaa omat haasteensa muun muassa logistiikan sekä huollon osalta. Lisäksi kohdemaiden työskentelyolosuhteet ovat usein todella huonoja ainakin siihen verrattuna, mihin olemme Suomessa saaneet tottua. Tehtä-

¹⁷ Siviilikriisinhallinnan kansallinen strategia, 2014, sivu 11

¹⁸ Siviilikriisinhallinnan kansallinen strategia, 2014, sivu 12

välle lähtijöiltä vaaditaankin määrätyn laista asennetta sekä joustamista. Pitkät välimatkat ja kohdemaiden oma turvallisuustilanne edellyttävät nopeaa tiedon kulkua toimijoiden välillä. Nopea tiedonkulku vaatii taas hyviä järjestelmiä.¹⁹

Yhä haastavammat toimintaympäristöt vaativat toimivaa yhteistyötä sotilaallisen- ja siviilikriisinhallinnan toimijoilta. Useat tehtävät sekä kohdemaan tilanteet ovat sellaisia, että ne vaativat niin sotilaallista- kuin siviilikriisinhallinnallista apua. Lisäksi alueella ja kohdemaassa voi olla muitakin siviili-toimintoja. Lainsäädännön tulee omalta osaltaan tukea ja edesauttaa kaikkien edellä mainittujen toimijoiden yhteistyötä.²⁰

2.4 Kriisinhallintakeskus

Laki siviilihenkilöiden osallistumisesta kriisinhallintaan määrittelee siviilikriisinhallintaan liittyvistä asioista. Tämän lain 4§ ja 4a§ säädetään, että sisäministeriön yhteydessä olevan kriisinhallintakeskuksen tehtävänä on rekrytoida kriisinhallintaan ulkomaille lähetettäviä siviilihenkilöitä, järjestää siviilihenkilöiden kriisinhallintakoulutus, pitää yllä materiaalisia ja logistisia valmiuksia ja siviilikriisinhallinnan tutkimus- ja kehittämistoiminta.²¹ Kriisinhallintakeskuksen nimi Suomessa on CMC Finland. Lyhenne tulee sanoista Crisis Management Centre Finland.²²

Kriisinhallintakeskus CMC Finland on perustettu vuonna 2007. Aluksi se oli jaettu kahteen sektoriin, jotka olivat koulutus ja tutkimus. Vuonna 2008 myös siviilikriisinhallinnan rekrytointi siirrettiin sisäministeriöltä kriisinhallintakeskukselle. Samalla muodostettiin uusi henkilöstöyksikkö, jonka vastuulle annettiin myös asiantuntijoiden henkilöstöhallintoon liittyvät materiaaliset ja logistiset valmiudet. Vuonna 2019 kriisinhallintakeskus siirtyi Pelastusopiston alaisuudesta Sisäministeriön alaisuuteen, erilliseksi keskusvirastoksi. Samalla Kriisinhallintakeskuksen henkilöstön toimipaikkaa

¹⁹ Siviilikriisinhallinnan kansallinen strategia, 2014, sivu 12

²⁰ Siviilikriisinhallinnan kansallinen strategia, 2014, sivu 12

²¹ Laki siviilihenkilöiden osallistumisesta kriisinhallintaan

²² Kriisinhallintakeskus

alettiin siirtymäkauden aikana siirtää Helsinkiin. Kriisinhallintakeskuksen järjestämä koulutus tapahtuu kuitenkin ympäri Suomea.²³

2.5 Työsuhde siviilikriisinhallintatehtävällä

Kriisinhallintaan ulkomailla osallistuva on määräaikaissessa julkisoikeudellisessa palvelussuhteessa valtioon ja henkilön työnantajana toimii Kriisinhallintakeskus. Omasta virasta haetaan tällöin kyseiselle ajanjaksolle virka- tai työvapaata. Kun henkilö osallistuu siviilikriisinhallintatehtävälle ja sitä edeltävään perehdytyskoulutukseen tai Kriisinhallintakeskuksen järjestämään peruskoulutukseen ja hänen työnantajansa on valtio, kunta tai kuntayhtymä, tulee työnantajan myöntää henkilölle palkatonta virkavapaata tämän toiminnan ajaksi. Lain mukaan palvelussuhteen tai koulutuksen vuoksi henkilöä ei saa irtisanoa virastaan. Palvelussuhteen päätyttyä tai sen keskeydyttyä henkilön tulee saada jatkaa aikaisemmassa- tai siihen rinnastettavassa työssä.²⁴

²³ Kriisinhallintakeskus, Historia

²⁴ Laki siviilihenkilöiden osallistumisesta kriisinhallintaan

3 TUTKIMUSMENETELMÄ

3.1 Laadullinen tutkimus

Laadullisella tutkimusmenetelmällä toteutetussa tutkimuksessa aineistoa voi kerätä monella eri tavalla. Usein tutkimusaineistoiksi valitaan ihmisen kokemukset puheen muodossa, jolloin tutkimusmenetelmäksi valikoituu haastattelu. Laadullisen tutkimusmenetelmän haastattelumuotoja, ovat teemahaastattelu, avoin haastattelu ja lomakehaastattelu. Yleensä haastattelut toteutetaan yksilöhaastatteluina, mutta jokaista haastattelutapaa pystyy myös soveltamaan pari- tai ryhmähaastatteluun. Yksilöhaastattelu soveltuu esimerkiksi yksilön omakohtaisten kokemusten tutkimiseen. Teemahaastattelu lienee käytetyin tutkimushaastattelun muoto, siitä käytetään myös nimitystä puolistukturoitu haastattelu. Teemahaastattelussa tutkimusongelmasta valitaan ne teemat ja aiheet, joita haastattelussa olisi välttämätöntä käsitellä, jotta tutkimusongelmaan saadaan vastauksia.²⁵

Laadullisen tutkimusmenetelmän erityispiirteenä on se, että tutkimuksen tarkoituksena ei ole totuuden löytäminen tutkittavasta asiasta, vaan ihmisten, tutkimuksen aikana, kuvaamien kokemusten ja käsitysten perusteella tehdään tulkintoja aiheesta. Tutkimuksen tavoitteena on tutkimisen aikana muodostuneiden tulkintojen avulla näyttää esimerkiksi ihmisen toiminnasta, jotakin joka on välittömän havainnon tavoittamattomissa.²⁶

Tämän opinnäytetyömme tutkimusmenetelmäksi valitsimme laadullisen tutkimuksen. Koimme sen olevan paras ja oikeastaan ainoa toimiva menetelmä, koska tarvitsimme sellaista tietoa, jota on saatavilla ainoastaan siviilikriisinhallintaan osallistuneilla poliisimiehillä. Tutkimusmenetelmän avulla oli tarkoitus saada kerättyä tietoa poliisimiesten omakohtaisista kokemuksista ja havainnoista tutkittavana olevaan aiheeseen liittyen.

²⁵ Vilkka 2021

²⁶ Vilkka 2021

3.2 Haastattelututkimus

Haastattelun idea on yksinkertainen. Kun halutaan tietää mitä ihminen ajattelee tai miksi hän toimii jollain tietyllä tavalla, on järkevää kysyä sitä häneltä. Haastattelulla tarkoitetaan henkilökohtaista haastattelua, jossa haastattelija esittää kysymykset suullisesti ja merkitsee haastateltavan vastaukset muistiin. Haastattelun suurin etu on ehdottomasti sen joustavuus. Haastattelussa haastattelijalla on mahdollisuus toistaa kysymyksensä, tarkentaa kysymyksiä ja käydä keskustelua haastateltavan kanssa. Haastattelussa on kannattavaa antaa kysymykset haastateltavalle jo etukäteen, jotta hän voi tutustua niihin rauhassa ennen haastattelua. Näin haastattelusta saadaan kerättyä mahdollisimman paljon tietoa halutusta aiheesta, joka onkin haastattelussa tärkeintä.²⁷

Keräsimme tutkimukseemme aineistoa haastattelemalla yhteensä neljää (4) siviilikriisinhallintatehtävällä ollutta poliisimiestä. Molemmat suorittivat kaksi (2) haastattelua. Haastattelut suoritettiin kasvokkain. Haastateltaville annettiin kysymykset etukäteen, jotta he voivat tutustua niihin, ennen haastattelua.

Teemahaastattelussa edetään tiettyjen etukäteen valittujen teemojen ja niihin liittyvien kysymysten varassa. Teemahaastattelun etuna on se, että haastattelun edetessä haastattelija pystyy tarkentamaan haastateltavan antamia vastauksia.²⁸

Haastattelumuodoksi meille valikoitui teemahaastattelu. Laadimme etukäteen muutamia kysymyksiä, joihin halusimme haastateltavien ottavan kantaa. Esitimme kaikille haastateltaville nämä kysymykset. Saimme haastateltavilta hyviä ja laajoja vastauksia, joita pystyimme valitsemamme tutkimusmenetelmän ansiosta vielä tarkentamaan ja näin varmistimme, että ymmärsimme haastateltavan antaman vastauksen oikein ja pystyimme myös keräämään perusteellisemmin tietoa haastateltavilta.

²⁷ Tuomi & Sarajärvi 2018

²⁸ Tuomi & Sarajärvi 2018

3.3 Haastateltavien esittely

Selkeyden vuoksi esittelemme lyhyesti haastattelemamme henkilöt ja nimeämme heidät jokaisen lyhennetyin merkein. Jatkossa tulemme käyttämään tekstissämme lyhennettyjä nimiä, kun esittelemme sekä puhumme haastateltavien kertomaa.

- **Haastateltava 1 (H1):** Henkilö on toiminut poliisin organisaatiossa noin 35 vuotta, josta iso on mennyt valvonta- ja hälytyssektorilla sekä liikennepoliisissa. Tällä hetkellä hänen työnsä on ylikonstaapelina rikostutkinnan puolella, jossa hän on ollut vajaa 10 vuotta. H1 on ollut kolmella erilaisella siviilikriisinhallintatehtävällä, joista ensimmäinen vuonna 2005 suuntautui Kosovon pääkaupunkiin Pristinaan. Tämä tehtävä kesti vuoden ajan. Toinen reissu ajoittui vuoden 2009 loppupuolelle, jolloin hän lähti 15 kuukauden tehtävälle Darfuriin, Sudaniin. Viimeisin reissu H1:llä alkoi vuoden 2017 alusta ja kesti heinäkuuhun 2018. Tämä tehtävä oli Etelä-Sudanin valtiossa Afrikassa. H1:n kaikki tehtävät ovat olleet YK:n järjestämiä misioita.
- **Haastateltava 2 (H2):** Henkilöllä on virkaikää poliisiorganisaatiossa reilu 30 vuotta, joista yli 20 vuotta on mennyt rikostutkinnan puolella. H2:lla on kokemusta siviilikriisinhallinnasta kahden tehtävän verran, joista ensimmäinen suuntautui Kroatiaan. Tämä tehtävä alkoi lokakuussa 1998 ja sen kesto oli 15 kuukautta. Toinen tehtävä ajoittui vuosille 2015 - 2017 ja sen kesto oli 2 vuotta ja 3 kuukautta. Missio oli Itä-Ukrainassa Luhanskin alueella. H2:n molemmat reissut olivat ETYJ:in järjestämiä tehtäviä.
- **Haastateltava 3 (H3):** Henkilö on toiminut poliisiorganisaatiossa noin 35 vuotta. Tällä hetkellä hän on rikoskomisarion virassa ja toimii rikostutkinnan puolella tutkinnanjohtajana. H3 on ollut kolmella eri siviilikriisinhallintatehtävällä. Ensimmäinen tehtävä hänellä oli Afganistaniin, jossa hän oli kaksi vuotta. Toinen tehtävä hänellä oli Somalian Garowessa, jossa hän oli 1,5 vuotta. Kolmas tehtävä oli Etelä-Sudanin pääkaupungissa Jubassa, tämän tehtävän kesto oli puoli vuotta. H3:n ensimmäinen tehtävä oli EU:n alainen ja kaksi muuta olivat YK:n alaisia.

- **Haastateltava 4 (H4):** Henkilö on ollut poliisiorganisaatiossa 35 vuotta. Tällä hetkellä hän työskentelee rikostutkijana. H4 on ollut neljä kertaa siviilikriisinhallintatehtävillä. Ensimmäinen siviilikriisinhallintatehtävä hänellä oli vuonna 1997 Bosniassa. Tämä tehtävä kesti vuoden verran ja päättyi vuonna 1998. Toisen kerran hän oli tehtävällä 2005-2006 välisen ajan Sri-Lankassa. Kolmas reissu ajoittui vuosille 2008-2010 ja oli Kosovossa. Neljäs reissu oli Ukrainassa, Luhanskin alueella, vuosina 2017-2019. H4:n ensimmäinen tehtävä oli YK:n alainen, toinen tehtävä oli Norjan ulkoministeriön alainen, kolmas EU:n alainen ja neljäs tehtävä oli ETYJ:n alainen.

3.4 Sisällön analyysi

Tutkimuksen aineisto kuvaa tutkittavaa asiaa ja analyysin tarkoituksena on luoda selkeä, sanallinen kuvaus tutkittavasta asiasta. Sisällönanalyysin tarkoitus on järjestää kerätty aineisto selkeään ja tiiviiseen muotoon, säilyttämällä sen sisältämä informaatio.²⁹

Laadulliset aineistot ovat usein puhetta tai vuorovaikutusta ihmisten välillä. Litterointi on puheen purkamista kirjalliseen muotoon. Litteraatio on kuvaus siitä mitä tilanteessa tapahtuu. Litteraation tarkkuudeksi riittää, että asia tulee ymmärretyksi. Koko aineistoa, ei kannata purkaa samalla tarkkuudella, vaan keskittyy siihen, mikä on tilanteessa oleellista. Hyvin tehty litteraatio on tärkeä apuväline aineistoa järjestettäessä. Hyvän litteraation ansiosta ei tarvitse aina palata alkuperäisaineistoon vaan litteraatiota tarkastelemalla voidaan tehdä uusia havaintoja.³⁰

Sovimme haastateltavien kanssa ennen haastattelua, että äänitämme haastattelun puhelimella, jotta voimme myöhemmin rauhassa tarkastella äänitettä ja litteroida sen. Tämä antoi meille paremman mahdollisuuden keskittyä haastattelutilanteeseen ja esittää haastateltaville tarkentavia kysymyksiä. Haastattelun jälkeen kävimme äänitteet läpi ja litteroimme ne. Jätimme jo litterointivaiheessa pois sellaiset kohdat, joita emme varmuudella tule opinnäytetyössämme tarvitsemaan. Tarjosimme haastateltaville mahdollisuuden tarkastaa litteraatit halutessaan.

²⁹ Tuomi & Sarajärvi 2018

³⁰ Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja

4 POLIISI SIVIILIKRIISINHALLINTATEHTÄVILLÄ

4.1 Hakeutuminen

Siviilikriisinhallinnan peruskurssin hyväksytty suorittaminen on ehdoton edellytys eri operaatioihin ehdokkaaksi asettumiselle, ellei ole jo ennen peruskurssin perustamista ollut jossain operaatiossa. Poikkeuksena tähän on lisäksi sihteeristön tehtäviin hakeutuvat henkilöt. Peruskurssille hakeutuminen tapahtuu kaikille avoinna- ja yhteisenä olevan haun kautta. Kriisinhallintakeskus järjestää peruskurssin kerran vuodessa ja tästä tiedotetaan erilaisissa kanavissa, muun muassa sosiaalisessa mediassa. Poliiseille peruskurssille hakeutumisen hakuaika on muita asiantuntijoita lyhyempi. Käytännössä peruskurssille hakeutuminen tapahtuu täyttämällä hakemus Kriisinhallintakeskuksen sivuilla. Lisäksi poliisien tulee täyttää oma hakemuksen Poliisiammattikorkeakoulun Wilma-järjestelmässä.³¹

Peruskurssille hakemisen pääasiallinen valintakriteeri on hakijan mahdollisuus lähteä asiantuntija-tehtäviin 12 kuukauden sisällä kurssin käymisestä. Peruskurssille hakeutumiselle on lisäksi erilaisia yleisiä edellytyksiä, jotka koskevat kaikkia asiantuntijoita. Poliiseille on asetettu omat valintakriteerit, jotka ovat seuraavat

- vähintään kuuden vuoden kokemus poliisin eri tehtävistä peruskurssin hakuajan päättymispäivään mennessä
- englannin kielen hyvä suullinen ja kirjallinen taito, joka testataan yleisellä kielitutkinnolla. Kielitutkinnosta on saatava vähintään arvosana 4 taitotasoasteikon mukaan
- hyvä fyysinen ja psyykinen kunto
- vähintään b-luokan ajokortti.

Poliiseja voidaan lähettää peruskurssin sijaan myös erilaisille kansainvälisille poliisikursseille. Niiden tavoitteena on antaa riittävät valmiudet osallistua eri poliisitoiminnan operaatioihin.³²

³¹ Kriisinhallintakeskus; Peruskoulutukseen hakeutuminen

³² Kriisinhallintakeskus; Asiantuntijaopas.

On tärkeää huomata ja tiedostaa, ettei peruskurssin edellytysten täyttäminen tarkoita automaattisesti pääsyä peruskurssille. Kurssille on paikkoja rajoitettusti, jolloin sinne valitaan pätevimmät ja soveltuvimmat.³³

Suomessa ulkoministeriö tekee päätöksen siitä, mihin kansainvälisiin siviilikriisinhallinta operaatioihin Suomi osallistuu eri asiantuntijoiden voimin. Avoimet tehtävät julkaistaan Kriisinhallintakeskuksen sivuille, joiden kautta haku operaatioihin tapahtuu. Vaikka ulkoministeriö tekee päätöksen eri operaatioihin osallistumisesta, Kriisinhallintakeskus voi ehdottaa eri tehtävien avaamista. Toiseksi tämä mahdollisuus koskee vain EU:n ja ETYJ:n operaatioita. Kriisinhallintakeskuksen tavoitteena onkin tarjota peruskurssin hyväksytysti suorittaneille tehtäviä mahdollisimman pian koulutuksen jälkeen.³⁴

Poliisit voivat hakeutua eri tehtäville heidän kotimaansa vakituisen virkansa mukaisen palvelusarvonsa yläpuolella olevaa seuraavaa palvelusarvoa vastaavaan tehtävään. Esimerkiksi vanhemman konstaapelin vakituksessa virassa oleva poliisimies voi hakea ylikonstaapelin arvolle tarkoitettua tehtävää.³⁵

Kuva: <https://www.cmcfinland.fi/kansainvaliset-tehtavat/hakumenettely/>

³³ Kriisinhallintakeskus; Usein kysyttyä koulutuksesta

³⁴ Kriisinhallintakeskus; Hakumenettely

³⁵ Poliisihallinnon päätös; Poliisimiesten palvelusarvot siviilikriisinhallinta- ja rauhanturvatehtävissä

Sisäministeriön erityisasiantuntija Tiina Ehnrooth listaa hakeutumiseen liittyviä vinkkejä artikkelissaan *Siviilikriisinhallinnan erikoisjulkaisu 2021*. Aivan ensimmäiseksi Ehnrooth neuvoo katsomaan siviilikriisinhallinnan avoinna olevia tehtäviä sekä peilaamaan näitä omaan työhistoriaan; voisiko sinulla olla osaamista jossain tietyssä tehtävässä? Lisäksi Ehnrooth kertoo vaihtoehdosta lisätä omaa työkokemusta tarjolla olevien siviilikriisinhallintatehtävien alalta ja näin parantaa omia mahdollisuuksia tulla valituksi.

Toiseksi Ehnrooth neuvoo hakeutumaan siviilikriisinhallinnan peruskurssille välittömästi, kun on vaadittava määrä työkokemusvuosia tehtynä; poliisin tapauksessa työkokemusta tarvitaan kuuden vuoden ajalta. Hakuprosessissa kannattaa Ehnroothin mukaan ilmaista selkeästi halukkuutensa tietynlaisiin tehtäviin. Kolmantena vinkkinä Ehnrooth suosittelee panostamaan hakemuksen tekkoon. Hyvässä hakemuksessa on selkeästi listattu oma työkokemus ja mahdollinen erityisosaaminen. Aiemmissa työtehtävissä saadut onnistumiset ovat myöskin hyvä tuoda esille.

Neljäntenä vinkkinä Ehnrooth suosittelee hakeutumaan aluksi helpompiin tehtäviin ja sitä kautta edetä vaativampiin. Muun muassa YK:n tehtävissä kannattaa hakeutua esimerkiksi yksittäiseen poliisiasiantuntijatehtävään ja näin saada hyvää kokemusta siitä. Menestyksekkäästi suoritettu ensimmäinen tehtävä antaa ansioluetteloon hyvän merkinnän. Ehnroothin viides vinkki liittyy samaan asiaan; Jos sinulla on jo aikaisempaa kokemusta siviilikriisinhallintatehtävistä, kannattaa hakeutua haastaviin tehtäviin. Haastavan tehtävästä tekevät muun muassa siellä olevat olosuhteet. Näihin tehtäviin on yleensä vähemmän hakijoita, joten mahdollisuudet tulla valituksi paranevat huomattavasti.

Kuudes vinkki Ehnroothilta koskee haastatteluun valmistautumista. Hänen mukaansa siihen tulee valmistautua todella huolella muun muassa opettelemalla vastauksia tehtävänkuvan vaatimuksiin. Vastaukset kannattaa opetella niin hyvin, että ne muistavat ulkoa ja ilman suurempaa stressiä. Viimeinen vinkki Ehnroothilta on hieman jopa yllättävä; ranskan kielen osaamisen merkitys. Useat operaatiot sijaitsevat muun muassa Afrikassa ja siellä monet alueet ovat ranskankielisiä. Ranskan-kielin osaajia ei ole esimerkiksi poliisihallinnossa liikaa, joten ranskan kieltä puhuvalla poliisimiehellä on loistavat mahdollisuudet tulla valituksi. Naishakijoilla mahdollisuudet parantuvat vain entistään.³⁶

³⁶ Siviilikriisinhallinnan erikoisjulkaisu 2021.

4.2 Koulutus

Kriisinhallintakeskuksen järjestämän peruskurssin sisältö on kaikille sama, riippumatta asiantuntijan aiemmasta osaamisalueesta tai tehtävästä. Peruskurssi järjestetään ympäri Suomea.

Kun henkilö on valittu tehtävälle, kutsuu kriisinhallintakeskus hänet operaatiokohtaiseen perehdytyskoulutukseen. Koulutus kestää yleensä 3–5 päivää ja se järjestetään pääsääntöisesti Helsingissä. Perehdytykseen kuuluu yleensä myös ennakoon suoritettavia verkkotehtäviä. Riippuen minkä yhteisön alainen operaatio on, tulee tehtävälle lähtevän henkilön käydä myös yhteisön määrittämiä kursseja. Kriisinhallintakeskus auttaa näiden kurssien löytämisessä.³⁷

Tehtävän järjestävä taho voi vaatia joitain tiettyjä kursseja suoritetuksi ennen tehtävälle lähtöä. Esimerkiksi EU edellyttää, että heidän operaatioihinsa lähtevällä tulee olla suoritettuna Missionwise-verkkokurssi tai joku sitä vastaava. BASE-kurssi tulee suorittaa taas ennen EU Delegaatioihin lähtemistä. Lisäksi korkean riskin alueelle lähteviltä EU vaatii myös SAFE-kurssin käymistä. YK:n operaatioihin lähtevillä tulee olla suoritettuna YK:n oma turvallisuuskurssi nimeltään BSAFE. Etyjin tehtäviin tulee taas olla suoritettuna joko BASE, SAFE tai BSAFE. Lisäksi kaikkialle korkean turvallisuuden tehtäviin lähteminen edellyttää HEAT-kurssin (Hosteli Environment Awaraness Training) suorittamista. Kurssin kesto on yleensä noin viisi päivää.³⁸

Eri tehtävien järjestäjät voivat lisäksi pitää omaa koulutusta ennen tietylle tehtävälle lähtöä. Koulutusten tarkoitus on valmistaa henkilö nimenomaan tulevaa tehtävää varten. H2:lla oli ennen ensimmäistä tehtävää lyhyt koulutus Wienissä Etyjin päämajassa. Ennen hänen Itä-Ukrainan tehtävänsä heillä oli kahden viikon koulutus Itävallassa, jossa opetettiin muun muassa aseistusta. Lisäksi heillä oli ennen varsinaiselle tehtäväpaikalle menoa vielä viikon koulutus Kioassa. Koulutuksen järjestäminen ja sen määrä on paljon järjestäjätahosta kiinni.

H3 kertoi, että hänellä oli ollut ennen tehtäville lähtöä CMC Finlandin järjestämät koulutukset, joissa joko kohdemaan kansalainen tai siellä käynyt henkilö kertoi kohdemaasta ja sen kulttuurista. H3 sanoi myös selvittäneensä itse etukäteen kohdemaan historiaa, kulttuuria ja paikallisia tapoja. Muiden haastatteluissa selvisi kuitenkin, että välttämättä jokaiselle tehtävälle ei tällaista koulutusta ole.

³⁷ Kriisinhallintakeskus; Asiantuntijaopas.

³⁸ Kriisinhallintakeskus, kansainväliset tehtävät; asiantuntijaopas.

4.2.1 Turvallisuusselvitys

Siviilikriisinhallintatehtävään lähtevälle tulee aina tehdä perusmuotoinen turvallisuusselvitys. Sen tavoitteena on ennaltaehkäistä kaikki sellainen toiminta, joka voisi vaarantaa Suomen kansainvälisiä suhteita. Sama turvallisuusselvitys on usein edellytyksenä useiden tehtävien järjestäjien vaatimalle turvallisuusselvitystodistukselle, joka oikeuttaa turvallisuusluokitellun tiedon käsittelyyn tehtävällä. Perusmuotoisen turvallisuusselvityksen tekee Suojelupoliisi.³⁹

4.2.2 Terveystarkastus

Kriisinhallintakeskuksella on vastuu siitä, että kaikki operaatioihin lähtevät henkilöt ovat täysin terveitä niin fyysisesti- kuin psyykkisestikin. Tehtävät voivat vaihdella fyysisesti helpoista sihteerin tehtävistä hyvinkin fyysiseen työnkuvaan, jossa käytetään henkilökohtaista suojavarustusta ja partioidaan päivittäin. Usein tehtävät ovat niin kutsutun korkean turvallisuusriskin alueella, joka omalta osaltaan lisää työn kuormittavuutta. Terveystarkastus tulee olla suoritettuna kuuden kuukauden sisällä ennen tehtävään lähtöä. Sen yhteydessä asiantuntijalle annetaan toimialueella tarvittavat rokotukset. Usein erilaiset infektiaudit ovatkin iso uhka kohdemaassa; esimerkiksi H1 kertoi, että suurin turvallisuusuhka Afrikan tehtävällä oli malaria.⁴⁰

4.3 Tehtävällä

Suomesta lähetetään vuosittain noin 40 poliisia kansainvälisiin tehtäviin. Kriisinhallintakeskuksen kotisivuilla 14.01.2022 päivitetyn kartan mukaan Suomesta on eri tehtävillä 36 poliisia.⁴¹

Seuraavaksi käymme läpi millaisissa tehtävissä haastattelemamme henkilöt ovat työskennelleet olleessaan siviilikriisinhallintatehtävillä. Käymme nämä läpi, jotta lukija saa paremman käsityksen siitä, millaisia tehtäviä ulkomailla on ja millaisissa tehtävissä tätä opinnäytetyötä varten haastatellut

³⁹ Kriisinhallintakeskus, kansainväliset tehtävät; asiantuntijaopas.

⁴⁰ Kriisinhallintakeskus, kansainväliset tehtävät; asiantuntijaopas.

⁴¹ Kriisinhallintakeskus, Operaatiot. Kriisinhallintakeskus; Poliisi-esite

poliisimiehet ovat olleet. Ajattelemme, että sillä voi olla merkitystä siihen, minkälaisia kokemuksia ja ajatuksia haastateltavilla on suhteessa opinnäytetyömme tutkimuskysymyksiin.

4.3.1 Haastateltava 1

H1:n työnkuva ensimmäisellä tehtävällä Kosovossa oli toimia tutkintaryhmässä, joka tutki sodan ajan massamurhia sekä etnisiä puhdistuksia. Tutkintaryhmällä oli tiedossa henkilöitä, jotka voisivat todistaa näissä jutuissa. Työnkuva oli kiertää kuulemassa näitä todistajia tulkin välityksellä ja nämä kuulemiset taltioitiin. Todistajat pelkäsivät henkensä puolesta, joten heidät sijoitettiin todistamisen jälkeen todistajan suojelu ohjelmaan. Tämä tarkoitti käytännössä sitä, että todistajat asuivat turvatalossa, jossa heitä vartioitiin ympäri vuorokauden. Tämän turvatalon vartiointi olikin H1:n toinen merkittävä työnkuva Kosovon tehtävällä. Työpäivät olivat toimistotyöajalla.

H1:n toinen tehtävä Darfurissa oli käytännössä ajokokeen pitämistä uusille rotaatioon saapuville henkilöille. Tehtäville saapuvat henkilöt olivat kotoisin ympäri maailmaa ja ajokokemusta heillä ei ollut välttämättä ollenkaan, vaikka ajokortti olikin esittää. Kaikille annettiin kuitenkin käyttöön uudet maastoajoneuvot, joten oli tärkeää pitää jonkinlaista ajo-opetusta ennen autojen luovuttamista. H1:n toimi lisäksi yksikön varapäällikön tehtävissä noin vuoden ajan.

H1:n viimeinen reissu oli Malakal-nimisessä kaupungissa Niilin varressa, Etelä-Sudanissa. Heidän pääasiallinen tehtävänsä oli toimia yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäjinä pakolaisleirillä, joka käsitti noin 1 km x 1 km alueen. Tällä alueella asui slummeissa noin 30 000 pakolaista, joilla ei ollut juuri mitään omaisuutta. Työ oli täysin vuorotyötä ja idea oli, että kaiken aikaa on kaksi poliisia jollain leirin porteilla tavoitettavissa. Työvuorot olivat noin 4–6 tunnin mittaisia. Alueella tapahtui paljon käytöshäiriöitä, joihin pyrittiin puuttumaan. Lisäksi tehtiin kotietsintöjä leirin sisälle ja pyrittiin poistamaan kaikki itsetehdyt alkoholijuomat, sillä ne lisäsivät väin häiriökäyttäytymistä. Sisälle leiriin mentiin ainoastaan 4–5 hengen aseistetun Ruandalais-ryhmän kanssa, kun muuten tehtävä oli aseeton missio. Poliisien asuintila oli 12 neliöinen peltikomero, joka oli sotilailla vartioitun, aidatun alueen sisäpuolella.

4.3.2 Haastateltava 2

Serbit ja Kroaatit olivat sotineet toisiaan vastaan 90-luvun alussa Jugoslavian hajoamissodassa. Nyt molempien maan kansalaisia oli sijoitettu Kroatiaan samalle poliisilaitokselle työskentelemään. Tilanne oli hyvin jännitteinen ja kyseisellä poliisilaitoksella oli noin 50 työntekijää. Heidän oli tultava keskenään toimeen ja tähän tehtävään H2 lähti poliisitarkkailijaksi. Hänen työnkuvansa oli tarkkailla poliisin tekemistä, johon sisältyi partioiden mukana ajamista sekä kuulustelujen seuraamista. Tulkit kuuntelivat Serbien ja Kroaattien välistä yhteistyötä ja käänsivät puheita H2:lle sekä hänen kollegoilleen. Työ oli täysin kolmevuorotyötä, sillä poliisiasema oli koko ajan auki.

Itä-Ukrainassa separatistit sekä ukrainalaiset ovat taistelleet pitkän ajan. Heidän välilleen solmittiin Minskin sopimus, jonka tarkoituksena oli saada rauha näiden kahden välille. Tulitauon aikana tapahtui kuitenkin paljon rikkomuksia ja laukauksia vaihdeltiin tiuhaan tahtiin. H2:n toisen tehtävän työnkuva Itä-Ukrainassa oli separatistien ja ukrainalaisten välille sovitun tulitauon aikana tapahtuneiden rikkomusten tarkkailu. Tehtävä sijoittui Severodonetsk-nimiseen kaupunkiin, joka oli lähellä niin sanottua kontaktilinjaa. Rikkomuksista he raportoivat tehtävän järjestävälle taholle eli ETYJ:lle. Lisäksi H2 koulutautui kraattereiden tutkintaan, joista pystyttiin päättelemään, mitä pommeja oli käytetty.

4.3.3 Haastateltava 3

H3:n tehtävänimike ensimmäisellä tehtävällä, Afganistanissa, oli rule of law adviser, mutta hän itse koki, että hänen työnkuvansa oli enemmänkin police adviser- nimikkeen mukainen. Hänen tehtäväänsä oli siis neuvoa, opastaa ja kouluttaa paikallisia poliiseja. Lähimpänä työparinaan tällä tehtävällä hänellä oli saksalainen juristi. Operaatiolla ei ollut mitään toimeenpanovaltaa, eli poliisitoimintaa ei pystytty suorittamaan. H3:n oli yhteydessä korkeiden poliisiviranomaisten ja syyttäviviranomaisten kanssa ja keskusteli siitä, että miten toimintaa voisi kehittää. Afganistanissa H3:n tukikohta sijaitsi ison sotilasleirin yhteydessä.

Toisella tehtävällään Somalissa H3:n tehtävänimike oli police adviser ja työnkuva samanlainen, kuin Afganistanissakin.

Kolmannella tehtävällä Etelä-Sudanissa H3:n tehtävänä oli lähisuhdeväkivallan ennalta estäminen ja jo tapahtuneiden juttujen tutkinnan opastaminen.

4.3.4 Haastateltava 4

H4:n työnkuva ensimmäisellä siviilikriisinhallintatehtävä Bosniassa, sekä myöhemmin Kosovossa oli valvoa paikallisten poliisien päivittäistä työskentelyä ja tämän lisäksi neuvoa ja opastaa heitä. Ainut käytännön ero tehtävien välillä oli H4:n mukaan se, että Bosniassa oltiin ilman asetta ja Kosovossa taas kannettiin asetta mukana. H4:n sanoi, että tällä ei mitään käytännön merkitystä ole, vaan samoja hommia tehtiin molemmissa paikoissa. H4 kertoi, että joku on sitä ihmetellyt, että miten tuollaisiin olosuhteisiin lähetetään ilman asetta, mutta hän ajattelee, että sehän on paras turvata, kun sitä asetta ei ole ja kaikki tietävät sen. Näin kukaan ei saa siitä mitään syytä vahingoittaa operaation jäseniä. Itse työtehtävään tämä ei H4:n mukaan vaikuta millään tavalla.

Sri Lankassa ja Ukrainassa H4 toimi aselepotarkkailijana. Eli molemmissa maissa oli käynnissä aseellinen konflikti, jonka seurauksena oli solmittu aseleposopimus. Sri Lankassa konflikti oli maan

hallituksen ja tamilitiikerien, eli kapinallisten välinen. Ukrainassa se taas oli Ukrainan ja Itä-Ukrainan separatistien välinen konflikti. Molemmissa maissa oli siis solmittu aseleposopimus, jonka seurauksena sinne tarvittiin joku valvomaan, että sopimusta noudatettiin.

Sri Lankassa ammuttiin aseleposopimuksen aikana kaikella mahdollisella, niin tykistöllä, kuin keveilläkin aseilla. Yksi H4 tehtävistä oli kerätä tällaisesta rikkeestä ainestoa ja raportoida siitä eteenpäin, esikuntaan. Aseleposopimuksessa oli myös määritelty paikallisen poliisin toiminnalle tietyt raamit ja toinen osa H4:n tehtävää olikin tarkkailla, että poliisi tekee työnsä niin kuin sen pitää ja noudattaa aseleposopimuksessa määriteltyjä asioita, myös paikallisen poliisin opastamista tehtiin tällä tehtävällä.

Ukrainassa H4:n työskentely oli paljon yksinkertaisempaa, vaikka nimike oli sama. Siellä se oli tukkimiehen kirjanpidon pitämistä sopimusrikkomuksista. Yksi sopimusrikkomus oli käytännössä 1 konekiväärin sarja tai yksi tykinlaukaus. Vuositasolla näitä oli H4:n mukaan noin 400 000. Rikkomuksia kirjattiin siltä varalta, että joskus saataisiin joku syytteeseen näistä rikkomuksista.

4.4 Palvelusvapaat

Tehtävillä olleilla kertyy tehtävän aikana palvelusvapaita, joita he voivat käyttää tehtävän aikana. Se kuinka paljon ja miten palvelusvapaita kertyy, vaihtelee tehtävien välillä. Palvelusvapaiden aikana voi poistua kohdemaasta ja käydä kotimaassa tai matkustaa ulkomailla. Jokainen haastateltavistamme oli käynyt tehtävien aikana kotimaassa, ja monet olivat myös matkustaneet ulkomailla. Palvelusvapaimissa on tärkeää huomata pitkien välimatkojen vaikutus. Monet tehtävät esimerkiksi Afrikassa tai eripuolella Eurooppaakin ovat kaukana ja tällöin kotimatka Suomeen saattaa viedä kymmeniä tunteja.

Esimerkiksi H3 kertoi, että Afganistanissa ollessaan hän oli käynyt kotona noin 8–9 viikon välein. Kotona hän oli ollut aina pari viikkoa kerrallaan. CMC Finland oli maksanut yhden palvelusvapaa lennot per puoli vuotta ja muut lennot joutuvat sitten maksamaan itse.

4.5 Kotiinpaluu

Eri tehtävien jälkeen ei ole yleensä mitään ”hengähdys” taukoa, vaan työt jatkuvat Suomessa normaalisti. Tehtävän ajalta kertyy kuitenkin lomia tehtävällä olon aikana, sillä poliisimies on omasta virastaan virkavapaalla. Monet käyttävätkin kertyneet lomat reissujen jälkeen, jolloin ei tarvitse heti jatkaa töitä Suomeen palattuaan. Joidenkin missioiden jälkeen voidaan järjestää jonkinlainen palautetilaisuus koskien ohi olevaa tehtävää. H2 kertoi, että hänen ensimmäisen reissunsa jälkeen oli Poliisikoululla kolmen päivän palautekeskustelu. Lisäksi toisen tehtävän jälkeen CMC Finland oli järjestänyt kaksi päivää kestävä palautetilaisuuden. Nämä eivät kuitenkaan koskeneet pelkästään poliiseja vaan yleisesti tehtäviltä tulleita asiantuntijoita.

4.6 Poliisimiehen tärkeimmät ominaisuudet tehtävällä

Kysyimme haastateltaviltamme poliisimieheltä heidän näkemyksiään siitä, mitkä ovat yksittäisen poliisimiehen kaikkein tärkeimpiä ominaisuuksia tehtävillä. Isoimpana vaatimuksena oli kaikkien mielestä englannin kielen taito, joka on pääkielenä lähes kaikissa tehtävissä. Jossain Afrikan maiden tehtävillä voidaan lisäksi vaatia ranskan kielen osaamista. H1 kertoi hyvän esimerkin englannin kielen vaatimuksesta. Hän työskenteli ensimmäisellä tehtävällään noin 15–20 hengen ryhmässä. Operaation eli UNMIC:n tavoitteena oli, ettei samoja kansalaisuuksia laiteta samaan ryhmään, jotta he eivät voi kommunikoida keskenään omalla kielellään. Kansalaisuuksia olikin ympäri maailmaa ja kaikki kommunikointi tapahtui englannin kielellä. Toisaalta H4 kertoi rohkaisevasti omassa haastattelussaan, että koulussa opitulla englannin kielen taidolla pääsee hyvinkin pitkälle. Hänen mukaansa kielitaito kehittyy tehtävällä ollessaan hyvin nopeasti, sillä englantia kuulee ja joutuu käyttämään kaiken aikaa.

Seuraavaksi isoksi ominaisuudeksi haastatteluista korostui sopeutumiskyky alkeellisiin olosuhteisiin sekä kaikkeen mahdolliseen. Tehtävillä näkee kuitenkin niin paljon köyhyyttä ja kurjuutta, ja tämän tosiasian kanssa on vain pystyttävä elämään. Myös oma asuinympäristö voi poiketa paljon siitä, mihin on Suomessa tottunut. H1 kertoikin, että heidän Afrikan tehtävällään he asuivat sotilaiden ”peltikonteissa”, jotka olivat kooltaan 6,5 neliötä. Hiekkasäkeillä eristetty asunto piti sisällään ainoastaan sängyn, naulakon sekä jääkaapin. Tämä asunto sijaitsi alueella, joka oli täysin sotilailla eristetty. Toisaalta asuinympäristö voikin olla esimerkiksi Euroopan maissa hyvinkin tavallinen; yhdessä muiden kollegojen kanssa vuokrattu omakotitalo.

Tehtävillä ollessaan töiden ohella on myös ihan hyvä määrä vapaa-aikaa, joka voi olla kuitenkin hyvin paljon erilaista totuttuun nähden. Useilla tehtävillä liikkuminen vapaa-aikana on rajoitettu tai se on kielletty kokonaan esimerkiksi pimeään aikaan. Monella haastateltavalla oli tehtävillä ollessaan mahdollisuus esimerkiksi kuntosalin käyttöön; tehtävän järjestäjä oli saattanutkin panostaa loistavaan kuntosaliin, joka antoi edes hiukan tekemistä vapaa-ajalle. Lisäksi haastateltavat kertoivat muun muassa lenkkeilleensä vapaa-aikanaan.

Kolmantena tärkeänä ominaisuutena esiin nousi kyky toimia muiden ihmisten kanssa. Useilla tehtävillä ollaan kaiken maan kansalaisten kanssa tekemisissä; tämä vaati kykyä toimia henkilöiden kanssa, joiden toimintatapa saattaa olla hyvinkin erilainen kuin mihin me suomalaisessa yhteiskunnassa olemme tottuneet. Yhtenä esimerkkinä tähän on H1:nkin korostama suomalaisen poliisin työnteon etiikka ja tämä vaatiikin kaikilta joustavuutta. H2 kertoi, että suomalainen poliisimies pärjää kansainvälisessä vertailussa erinomaisen hyvin.

Vaativista oloista ja kurjuudesta huolimatta kaikki haastateltavat suosittelivat hakeutumaan kyseisiin tehtäviin. Palkka kyseisillä tehtävillä on todella hyvä, mutta ne antavat paljon muutakin; hyvää vaihtelua päivittäiseen poliisityöhön ja samalla näkee paljon erilaisia kulttuureita ympäri maailman. H2 korosti, että kiinnostuksen tehtäville lähtemiseen tulee lähteä henkilöstä itsestään. Lähtemiseen vaikuttavat monet seikat; työtilanne, perhetilanne ja niin edelleen. H1 kertoi, että ainoa asia, joka jäi harmittamaan, oli pienten lasten jääminen täysin vaimon vastuulle.

5 TUTKIMUKSEN TULOKSET

5.1 Poliisimiehen työskentelyn vaikutus kohdemaahan

Ensimmäisenä käsittelemme kysymystä ”kokevatko siviilikriisinhallintatehtävällä olleet poliisimiehet pystyneensä omalla työllään vaikuttamaan kohdemaan tilanteeseen”. Tähän kysymykseen haastateltavat eivät pystyneet heti vastaamaan, että ”kyllä” tai ”ei”. Alussa moni kallistui siihen suuntaan, että ei oikein ole kokenut pystyneensä auttamaan kohdemaata, mutta keskusteltuamme aiheesta lisää ja haastateltavan pohtiessa ja perustellessa vastaustaan, jokainen kuitenkin tuli lopulta siihen tulokseen, että varmasti jotain hyötyä on heidän työpanoksestaan ollut, vaikka se ei välttämättä ole itselle niin selkeästi näkynyt. Joitain kokemuksia haastateltavillamme oli kuitenkin ollut, joissa he olivat pystyneet tekemään jotain konkreettistakin, joka oli auttanut kohdemaata tai ainakin joitain sen asukkaista.

Tätä kysymystä käsitellessä täytyy muistaa se tosiasia, jonka monet haastateltavistammekin toivat esille, että maissa, joihin on perustettu siviilikriisinhallintaoperaatio ja jonne lähetetään ulkomailta henkilöitä parantamaan kohdemaan tilannetta, on aina käynnissä jonkinlainen konflikti ja usein se konflikti johtuu maan sisäisistä asioista. Tästä syystä on hyvin epätodennäköistä, että joku ulkopuolinen taho voisi mennä ja ratkaista tuon konfliktin välittömästi. Tarkoituksena onkin mennä auttamaan ja opastamaan paikallisia löytämään keinoja konfliktin ratkaisemiseksi ja heidän elinolosuhteidensa parantamiseksi. H3 totesikin, että tehtävillä oleminen on sellaista, että mennään eteenpäin ihan ”baby steps” eli pitkäjänteistä työtä täytyy tehdä ja kärsivällisyyttä tarvitaan.

Haastateltavien vastauksessa tulee esille, että monesti tehtävillä tulee sellainen voimattomuuden tunne, kun ei pysty tekemään kaikkea mitä haluaisi. Tämä johtuu siitä, että kaikilla tehtävillä ei ole niin sanottua toimeenpanovaltaa, eli oikeuksia hoitaa esimerkiksi paikallisen viranomaisen tehtäviä. Ei siis pysty auttamaan hätää kärsiviä ihmisiä, koska tehtävällä ei ole oikeuksia tehdä tarvittavia toimenpiteitä.

H1 sanoi, ettei koskaan ollut semmoinen olo, että ”parantaa maailman”. Tehtävät ovat järjestäjälle tosi kalliita ja H1 sanoikin toiminnan olevan enemmän ”tulipalojen sammuttamista” sekä eräänlaisen hätäensiavun antamista. Hän painottikin sitä, ettei nämä tehtävät tule koskaan loppumaan.

H2 painotti omassa haastattelussaan sitä voimattomuuden tunnetta, jota koki tehtävillä. Niissä näki niin paljon hätää, kärsimystä ja sairauksia ja se oli erityisen vaikeaa, kun ei saanut eikä näin ollen

voinutkaan auttaa. Heidän oli ikään kuin pysyttävä täysin oman tehtäväkuvansa asettamien raa-
mien sisäpuolella. H2 kertoi esimerkiksi tilanteen, jossa näki sairauskohtauksen saaneen ihmisen.
Näissä tilanteissa täytyi vain nostaa kädet pystyyn, sillä kyseessä oli tehtävä, johon ei kuulunut hu-
manitäärimäinen auttaminen. Näin ollen he eivät voineet ottaa sairaita ihmisiä esimerkiksi oman au-
tonsa kyytiin. He pystyivät kuitenkin ilmoittamaan tämmöisistä tapauksista muun muassa ”Lääkärit
ilman rajoja”-järjestölle, jotka hekin kuitenkin toimivat oman rajojensa puitteissa. Lisäksi YK:lla on
erilaisia avustusjärjestöjä, joille he pystyivät myös välittämään tietoa.

H3 sanoi haastattelussaan, että ei usko pystyneensä muuttamaan kohdemaan tilannetta, mutta
ajattelee kuitenkin pystyneensä muuttamaan aika monen yksilön tilannetta paremmaksi ja heidän
kauttaan sitten pikkuhiljaa vaikuttamaan heidän edustamien organisaatioiden, sukujen ja perheiden
tilanteeseen. Hän sanoi ymmärtävänsä, että kehittyvissä maissa asiat tapahtuvat hitaasti ja tarvi-
taan monta sukupolvea, jotta asiat saadaan paremmaksi. Ainut asia minkä hän sanoi turhautta-
neen, oli ollut operaation johtavan järjestön byrokratia ja se, kuinka hitaasti asiat siinä organisa-
tiossa etenivät.

H4 vastasi välittömästi, kun kysymys hänelle esitettiin, että valitettavasti ei kokenut, mutta jatkoi
kuitenkin myöhemmin, että ei voi sanoa, etteikö hänen siellä olonsa olisi vaikuttanut mitenkään
maan tilanteeseen. Hän perusteli asiaa sillä, että usein tehtävän suomat oikeudet ovat liian heikot
suhteessa kohdemaan tilanteeseen. H4 kertoi esimerkin kohdemaan asukkaiden turhautumisesta,
kun he elävät maassa, jossa on sotatila päällä ja ovat jatkuvasti tulituksen alla ja heidän perheenjä-
seniään on surmattu. Sitten kun, sinne tulee ryhmä kansainvälisiä tarkkailijoita valkoisissa autoissa
ja kypärissä, niin ihmiset siellä kuvittelevat, että nyt tämä tilanne päättyy tai helpottuu. Sitten heille
kerrotaan, että me olemme täällä vain tarkkailemassa ja pitämässä kirjanpitoa siitä, että miten
täällä ammutaan. Ihmiset siellä turhautuvat ja joskus se purkautuu aggressiivina tehtävällä olevia
kohtaa, saattaa lentää kiviä ja joskus jotain isompaakin. Tämä tietysti vaikuttaa myös tehtävällä
olevien ajatuksiin.

Vaikka haastateltavat eivät olleet kokeneet pystyneensä hirveästi vaikuttamaan kohdemaan tilan-
teeseen, ei kukaan kuitenkaan ajatellut, että operaatiot olisivat olleet täysin turhia. Jokainen oli kui-
tenkin lopulta sitä mieltä, että jotain hyötyäkin heidän työskentelystään oli ja myös siitä, että he yli-
päättänsä olivat kyseisessä maassa. H4 sanoi, että varmasti jotain pahaa jäi tapahtumatta, kun
kohdemaassa oli kansainvälisiä tarkkailijoita. Jos he eivät olisi olleet siellä olisivat konfliktin osa-
puolet täysin vapaasti pystyneet rikkomaan sopimuksia ja tappamaan toisiaan, ilman, että heidän
olisi pitänyt pelätä asioiden joutuvan kansainvälisten tahojen tietoon.

H1 kertoi pystyneensä viemään ikään kuin vientituotteena suomalaisen poliisin etiikan. Siihen kuu-
lui työnteon tekeminen ja se, miten asiat hoidetaan. Töihin tullaan silloin, kun työt alkavat eikä puoli

tuntia myöhässä. Yleensäkin suomalaisen poliisin tapa toimia oli asia, jonka pystyi ainakin osittain jalkauttamaan kohdemaihin. H1:n keskimmaisella tehtävällä hänen tehtävänään oli pitää ajokokeet uusille rotaatioon saapuville. Tästä varmasti ollut konkreettista hyötyä paljonkin, kun kaikille annettiin uudet katumaastoajoneuvot käyttöönsä.

H2 kertoi tärkeimmäksi hyödyksi faktatiedon ulossaamisen, joka koski etenkin hänen viimeistä reissuaan Itä-Ukrainaan. Heidän välittämä faktatieto tehtävän järjestäjälle eli Etyjille oli todella tärkeää. Nykymaailman tilanteeseenkin peilaten, venäläisillä sekä ukrainalaisilla voi olla samasta tilanteesta hyvinkin erilaiset näkemykset. Nämä eivät useinkaan pidä paikkaansa, vaan kerrotaan omalta kannaltaan edullisia asioita. H2 kertoikin Itä-Ukrainan tehtävään liittyen mielenkiintoisen seikan koskien juuri tiedon oikeellisuutta. Tulitaukosopimuksen aikaan tapahtui paljon tulitaukorikkomuksia ja ammuttiin puolin ja toisin ukrainalaisten sekä separatistien välillä. Ukrainan yhdyshenkilö toi näissä tilanteissa aina esiin sen, mitä kaikkea pahaa juuri separatistit olivat heitä vastaan tehneet. Näistä jäi usein mainitsematta oma toiminta esimerkiksi edeltävältä yöltä. Lyhyesti sanottuna yksipuoliseen tietoon ei oikein voinut kovin hyvin luottaa.

H3 oli myös kokemuksia, siitä miten hän oli konkreettisesti pystynyt parantamaan kohdemaassa olevien tilannetta. Afganistanissa ollessaan hän pystyi viemään läpi kaksi projektia, joista toisessa hän sai hankittua rahoituksen, jolla pystyttiin hankkimaan kahdelle paikalliselle poliisiyksikölle uudet toimistotilat. Heille tuli uudet toimistokontit täysin sisustettuina, oli uudet työpöydät ja muutenkin uudet kalusteet. Yksiköiden työskentelyolosuhteet muuttuivat merkittävästi paremmiksi ja he olivat hyvin kiitollisia siitä. Toinen projekti käsitteli poliisin ja syyttäjän välistä yhteistyötä ja siihen liittyen pidettiin koulutuksia monessa eri paikassa, jossa operaatio toimi. H3 toimi kouluttajana yhdessä paikassa. Koulutus kesti kaksiviikkoa ja koulutettavat kerättiin ympäri maaseutua. Heille järjestettiin majoitus ja tarjottiin ruoat koulutuksen ajaksi. Tämä oli ensimmäinen kerta Afganistanissa, kun syyttäjät ja poliisit istuivat saman pöydän ääressä ja keskustelivat asioista. Paikalliset poliisit ja syyttäjät olivat olleet koulutukseen todella tyytyväisiä ja kertoivat, että nyt he tietävät keneltä he tarvittaessa pystyvät kysymään neuvoa ja saamaan tukea työskentelynsä.

5.2 Ulkomailta saadun osaamisen hyödyntäminen kotimaassa

Toisena tutkimuskysymyksenä meillä oli, että saivatko poliisimiehet ulkomailla ollessaan sellaista osaamista, jota he ovat voineet hyödyntää työskentelyssään kotimaassaan. Tomi Salosyrjä on tehnyt vuonna 2016 opinnäytetyön nimeltään EULEX Kosovo. Salosyrjä on tutkinut työssään kyseiseltä operaatiolta palanneiden poliisimiesten näkemyksiä siitä, kuinka heidän saamaa osaamista ja kokemusta on hyödynnetty poliisiyksiköissä. Me tutkimme sitä, mitä osaamista poliisimiehet ovat saaneet ja kuinka he kokevat itse pystyneensä hyödyntämään sitä kotimaassa. Emme niinkään käsittele, kuinka poliisiyksiköt ovat pyrkineet tuota osaamista ottamaan huomioon ja hyödyntämään, mutta joissain vastauksissa saatetaan tätäkin asiaa sivuta. Tarkoituksenamme ei kuitenkaan ole millään tavoin jatkotutkia Salosyrjän tekemää tutkimusta.

Poliisimiesten vastauksissa esille nousi ensimmäisenä kielitaito. Operaatiot ovat yleensä englanninkielisiä, joten työkielenä on englanti ja kun sitä vuoden ajan puhuu ja kuulee päivittäin, kehittyy se valtavasti. Kuten nykypäivänä kaikkialla niin myös poliisissa hyvästä englannin kielen taidosta on todella paljon hyötyä. Asiakkaina on paljon ulkomaalaisia, joiden kanssa pystytään hoitamaan asiat ilman tulkkia, kun osataan hyvin englantia.

H1 on kielitaidon kehittymisen lisäksi oppinut paljon erilaisista kulttuureista. Hänen nykyisessä työssään asiakaskunta on muut kuin suomalaiset; esimerkiksi kosovolaisen kanssa on ollut helppo murtaa jää, kun on kertonut itsekin asuneensa siellä vuoden verran. Lisäksi monen asiakkaan tilannetta on helpompi ymmärtää nähtyään monien maiden toimintaa. H1 kertoi mukavana asiana myös uusien ystävien saamisen siviilikriisinhallintatehtävien myötä.

H2 kertoi saaneensa lähinnä kielitaidon kehitystä hänen tehtäviltään, mutta mainitsi myös ulkomaalaisten kollegojen hyödyntämisen omassa työssään. Jotkut asiat on helpompi selvittää suoraan kollegoiltaan kuin jonkun virallisen reitin kautta. H2:n merkittävä erikoisosaaminen Itä-Ukrainassa oli kraattereiden tutkiminen. Sitä ei luonnollisesti ole oikein suomessa voinut hyödyntää, saati tulitaukorikkomusten tarkkailua. Tästä syystä H2:n opittujen asioiden hyödyntäminen jääkin hieman vaja-
vaisemmaksi.

H3 nosti esille myös ymmärryksen kasvamisen eri kulttuureja kohtaan. Kohdatessaan nykyään työssään ihmisiä, jonka maan kulttuurista hänellä on tuntemusta, pystyy hän ottamaan ihmisen kulttuuria paremmin huomioon ja ymmärtää miksi hän toimii jossain tilanteessa tietyllä tavalla tai mitä hän tarkoittaa sanoillaan ja eleillään. Tämä tekee kohtaamisista helpompia molemmille osapuolille ja ei välttämättä niin helposti tule tahtomattaan loukanneeksi toista. Lisäksi H3 mainitsi ulkomailla työskentelyn kasvattaneen häntä ihmisenä ja avartaneen hänen maailmankuvaansa.

H4 kertoi pystyneensä hyödyntämään ulkomailla syntyneitä ystävyys-suhteita työskentelyssään kotimaassa. Ulkomailla tapasi paljon poliiseja, jotka olivat eri puolilta maailmaa ja yhteydenpito on jatkunut myös tehtävien päätyttyä. Nykyisessä työssään hänelle on tullut eteen tilanteita, joissa on tarvittu jotain tietoja ulkomailta ja jos kyseinen asia on sellainen, että sen on pystynyt hoitamaan niin sanotusti ”epävirallisesti” on hän ollut suoraan yhteydessä kyseisessä maassa työskentelevään ystäväänsä ja saanut tarvittavan tiedon sitä kautta. Tätä ei tietysti voi kaikissa tilanteissa käyttää, mutta pienemmissä asioissa tämä nopeuttaa asioiden selvittämistä aivan valtavasti. Toinen vaihtoehto olisi sitten se, että tehdään kansainvälinen virka-apupyynnö ja odotellaan josko siihen joku joku vastaisi, vastauksessa saattaa kestää kuukausia tai jopa vuosia. H4 sanoi, että muuten hän ei ole pystynyt osaamistaan hyödyntämään, koska poliisilaitos, jossa hän työskentelee ei ole ollut mitenkään kiinnostunut hänen kokemuksistaan ulkomaan tehtävistä. Hän kuitenkin koki, että hänellä olisi osaamista tai ainakin tietoa, josta olisi organisaatiolle hyötyä, jos joku olisi kiinnostunut sitä hyödyntämään.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimustuloksista havaitsimme, että kukaan neljästä haastateltavasta ei ollut kokenut pystyneensä omalla työskentelyllään vaikuttamaan suoranaisesti kohdemaan tilanteeseen. Osalla oli kuitenkin kokemuksia siitä, että jotain konkreettistakin oli pystynyt tekemään, joka oli parantanut yksittäisten ihmisten olosuhteita kyseisessä maassa. Positiivista on myös huomata se, että vaikka haastateltavat eivät kokeneet pystyneensä tilanteeseen vaikuttamaan, kukaan ei kuitenkaan ajatellut, että heidän työskentelynsä olisi ollut täysin turhaa. Jokainen oli lopulta sitä, mieltä, että jotain hyvää heidän läsnäolonsa toi mukanaan kyseiseen maahan.

Kuten haastateltavatkin totesivat, niin on ymmärrettävä se, että yksittäinen ihminen ei pysty hirveästi vaikuttamaan kohdemaan ongelmiin, mutta operaatio kokonaisuudessaan pyrkii tuomaan maahan sellaista tietotaitoa, josta olisi hyötyä maan tilanteen parantamiseksi.

H3 oli pystynyt konkreettisesti vaikuttamaan paikallisten viranomaisten olosuhteisiin, pystyessään auttamaan heitä parempien työskentelytilojen hankkimisessa. Myös hänen saama palaute paikallisilta poliiseilta ja syyttäjiltä, heille pidetyn koulutuksen jälkeen kertoo siitä, että tehdyllä työllä on ollut merkitystä ainakin yksilötasolla. H3 kertomasta on hyvä huomata, että nämä molemmat konkreettiset asiat ovat samalta tehtävältä, Afganistanista.

Tutkimuksen tuloksista pystymme tekemään johtopäätöksen, että se millä tehtävällä on ja mikä on henkilön työtehtävä kyseisellä tehtävällä vaikuttaa siihen, miten henkilö kokee pystyneensä vaikuttamaan kohdemaan tilanteeseen. Myös henkilön asema tehtävällä vaikuttaa siihen, miten hän pystyy vaikuttamaan asioihin ja miten hyvin hän ylipäänsä näkee vaikutukset. H3:n kertomat konkreettiset esimerkit ovat yhdeltä tehtävältä, ja hän kuitenkin on ollut kolmella eri tehtävällä. Afganistanissa hän myös toimi projektin vetäjänä ja näin ollen varmasti pystyi vaikuttamaan asioihin paremmin ja myös näki sen mitä projektit vaikuttivat.

H4 kertoi, että osaltaan vaikuttavuuden tunteeseen vaikutti tehtävän oikeudet, jotka eivät hänen mielestään olleet riittävät siihen, että kohdemaan ongelmiin olisi pystytty vaikuttamaan tarvittavilla toimenpiteillä. Näin syntyi tilanne, että tehtävällä olleella henkilöllä ei ollut oikeuksia tehdä toimenpiteitä, joiden olisi kokenut olevan tarpeellisia kohdemaan ongelmien ratkaisemiseksi.

Toisen tutkimuskysymyksen osalta vastauksissa oli hieman eroavaisuuksia ja huomaamme vastauksista, että myös tähän vaikuttaa henkilön työnkuva ulkomailla ja se, miten hyvin se kohtaa kotimaan työnkuvan kanssa. Kaikki vastaajat kokivat ulkomailla saadun kielitaidon olevan asia, josta on hyötyä niin työtehtävissä, kun vapaa-ajallakin.

H1 ja H3 kertoivat kotimaassa työskennellessään hyötynensä siitä, että ymmärsivät vierasta kulttuuria paremmin. Tämä on myös asia, johon vaikuttaa tietenkin se, millaisissa tehtävissä olet kotimaassa ja kuinka paljon olet tekemisissä ulkomaisten henkilöiden kanssa.

H2 ja H4 olivat olleet ulkomailla sellaisissa tehtävissä, joita ei Suomessa ole, joten he eivät pysty tuota oppia kotimaassa hyödyntämään. Molemmat olivat kuitenkin pystyneet hyödyntämään ulkomailla syntyneitä ystävyys-suhteita työtehtävien hoidossa. H4 kertoi, että opittujen asioiden hyödyntäminen jää täysin tehtävällä olleen henkilön oman aktiivisuuden varaan ja oli pettynyt siihen, että poliisilaitoksella ei millään lailla kartoiteta ulkomailta saatua osaamista ja näin edes yritetä hyödyntää sitä.

Saaduista vastauksista huomaanne, että tähän kysymykseen vaikuttaa moni asia, joista iso osa on täysin yksilöstä riippumattomia. On siis täysin mahdotonta sanoa yksiselitteistä vastausta siihen, että pystyykö poliisimies hyödyntämään ulkomailla saamaansa osaamista kotimaassa.

7 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS

Tutkimuksen luotettavuutta arvioidessa esiin nousevat kaksi erilaista käsitettä; validiteetti sekä reliabiliteetti. Validiteetilla tarkoitetaan tutkimuksen luotettavuutta sekä ennen kaikkea se vastaa siihen, onko tehty tutkimus pätevä. Validissa tutkimuksessa käytetty mittaumenetelmä mittaa juuri sitä, mitä sen on tarkoituskin mitata.⁴² Tässä tapauksessa meidän tekemä tutkimus mittaa juuri sitä, mikä on tutkimuksen tarkoituskin mitata. Validiteetti mittaa kuitenkin myös tutkimuksen tuloksia; ovatko saadut tulokset ”oikeita”.⁴³ Tulosten ja niiden yleistämisen näkökulmasta meidän tutkimuksemme ei anna niin päteviä tuloksia. Tämä johtuu siitä, että haastateltavien henkilöiden määrä on rajattu neljään henkilöön. Suomesta on siviilikriisinhallintatehtävillä vuosittain kymmeniä poliiseja, joten historian saatossa tehtävillä on käynyt satoja suomalaisia poliisimiehiä. Meidän saadut tulokset koskien tutkimuskysymyksiä eivät ole pätevästi yleistettävissä koskemaan koko perusjoukkoa, sillä siitä otettu otos on liian pieni.

Reliabiliteetti taas kertoo tutkimuksen luotettavuudesta toistettavuuden näkökulmasta; saadaanko samanlaiset tulokset, kun tutkimus tehdään uudestaan. Tutkimuksessa reliaabeli on silloin hyvä, kun saadut tulokset eivät ole sattuman aiheuttamia. Reliabiliteetilla ja validiteetilla onkin eräänlainen suhde; mitä alhaisempi on tutkimuksen reliabiliteetti, sitä alhaisempi on myös validiteetti. Kään täen tämä ei kuitenkaan pidä paikkaansa, sillä tutkimus voi antaa hyvin reliaabeleja tuloksia, mutta se antaakin tulokset täysin eri asiasta kuin oli tarkoitus.⁴⁴ Meidän tutkimuksemme reliabiliteettia arvioidessa pääpaino on tutkimusmenetelmässä. Jo aikaisemmin mainittu teemahaastattelu poistaa isolta osaltaan sattuman mahdollisuutta. Kasvokkain tehdyssä haastattelussa kysymykset varmasti ymmärretään oikein sekä niitä voidaan tarpeen vaatiessa tarkentaa. Mikäli haastateltaviamme henkilöistä, joku olisi ymmärtänyt kysymyksen väärin, olisimme voineet heti tarttua siihen tarkentaen sitä. Haastattelut nauhoitettiin ja myöhemmin litteroitiin. Litteroinnissa kirjoitimme haastateltavien vastaukset täydellisinä erilliseen tiedostoon. Näin ollen virheitä ei tapahdu siinä vaiheessa, kun tallennettua tietoa siirretään laitteesta toiseen. Tällä tavalla tutkimuksesta poistuu se,

⁴² Tuomi&Sarajärvi, 2018

⁴³ Hiltunen, 2009

⁴⁴ Hiltunen, 2009

että pitäisi ulkomuistista yrittää muistaa haastateltavien vastauksia. Samoilla henkilöillä sekä samalla tutkimusmenetelmällä toteutettu tutkimus antaa suurella todennäköisyydellä samanlaiset vastaukset. Tässä ehdottomana edellytyksenä on tutkimuksen tekeminen samoissa olosuhteissa. Mikäli haastattelemamme henkilö on vaihtanut työtehtävää tutkimusta uusittaessa, voi hänen vastauksensa meidän toiseen tutkimuskysymykseen hieman vaihtua. Esimerkiksi jos H1 ei olisi enää ulkomaalaistutkinnassa vaan päivittäinen kieli asiakkaiden kanssa olisi suomen kieli, ei hän välttämättä mainitsisi englannin kielen oppimisesta olevan hyötyä nykyisessä työssään.

8 OMAA POHDINTAA

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää kokevatko siviilikriisinhallintehtävillä olleet poliisimiehet pystyneensä vaikuttamaan kohdemaan tilanteeseen ja ovatko he pystyneet hyödyntämään ulkomailla saamaansa oppia työskentelyssään kotimaassa. Tarkoituksenamme oli molempien haastella kaksi tehtävillä ollutta poliisimiestä ja näin kerätä tietoa tutkimustamme varten. Saimmekin molemmat helposti hankittua haastateltavat, jotka lähtivät mielellään mukaan tutkimukseen. Haastateltavat kertoivat mielellään kokemuksistaan ja saimme helposti kerättyä haluamaamme tietoa.

Tutkimuksessa olisi voinut vaihtoehtoisesti käyttää tutkimusmenetelmänä kvantitatiivista tutkimusta, jonka olisi tehnyt esimerkiksi Webropol-kyselynä. Tällä tavalla olisi saanut tutkimukseen isomman perusjoukon ja laajemman näkökulman tutkimuskysymyksiin. Vastaukset olisivat kuitenkin jääneet pinnallisemmiksi ja kysymysten väärinymmärtämisen vaara olisi kasvanut. Valitsemalla tutkimusmenetelmäksi haastattelututkimuksen, pääsimme haastatteluissa paneutumaan aiheeseen paremmin ja saimme perusteltuja vastauksia kysymyksiimme. Pystyimme myös tarkentamaan kysymyksiä ja varmistamaan sen, että myös me ymmärsimme vastauksen oikein. Keräsimme haastatteluissa myös tietoa yleisesti siviilikriisinhallinnasta, jotta ensinnäkin saamme itse paremman käsityksen siitä millaista työskentely siellä on ja näin myös pystymme mahdollisesti paremmin ymmärtämään haastateltavien kokemuksia ja toiseksi pystymme välittämään tätä tietoa opinnäytetyön lukijalle.

Kuten jo haastateltavien esittelyissä huomasimme, on tehtävillä eroavaisuuksia ja sen vaikutuksen varmasti näemme myös tutkimuksen tuloksissa. Eri tehtävillä ja varsinkin eri asemassa olleet ihmiset kokevat asiat eritavoin, myös henkilöiden henkilökohtaiset ominaisuudet vaikuttavat kokemukseen. Mielenkiintoista on huomata, että vaikka monet haastateltavista kokivat, että eivät pystyneet kohdemaan tilanteeseen vaikuttamaan, ovat kaikki kuitenkin olleet tehtävillä useamman kerran. H4:lta tästä kysyttiin ja hän kertoi myös, että suurin osa hänen tuntemistaan henkilöistä, jotka ovat siviilikriisinhallintatehtävillä olleet, ovat käyneet tehtävillä useamman kerran. Kysyimme, että mikä tehtävillä sitten vetää puoleensa ja vastaukseksi, että ehkä se on jonkinlainen adrenaliinikoukku, kun kontrasti olosuhteissa ulkomailla ja kotimaassa on niin suuri.

Aloittaessamme opinnäytetyön tekemistä emme löytäneet muita valmiita opinnäytetöitä, kuin edellä mainittu Salosyrjän tekemä. Opinnäytetyömme ollessa jo lähes valmis huomasimme, että Gun Sundqvist on tehnyt opinnäytetyön, joka käsittelee hyvin laajasti toista tutkimuskysymystämme. Sundqvist on käyttänyt opinnäytetyössään kvantitatiivista tutkimusmenetelmää ja hänen otantansa

on näin huomattavasti suurempi kuin meillä. Koska olemme tehneet työmme haastattelututkimuksena, olemme mahdollisesti saaneet haastatteluissa perustellummat vastaukset kysymyksiimme. Kuten jo johdannossa mainitsimme, tutkimuksemme ei ole tarkoitus jatkotutkia mitenkään Sundqvistin tutkimusta. Vertailimme meidän tutkimuksemme tuloksia Sundqvistin tutkimuksen tuloksiin ja havaitsimme, että tulokset ovat pitkälti yhtenevät. Tämä kertoo sen, että tutkimuksemme on onnistunut, sillä olemme saaneet samoja tuloksia, kuin Sundqvist, jolla vastaajia on ollut noin 60.

Opinnäytetyön tekemisen aikana opinnäytetyömme ohjaaja ehdotti meille, että käsitteisimme tutkimukssamme myös siviilikriisinhallintatehtävien vaikutusta poliisimiehen henkiseen hyvinvointiin. Pohdimme asiaa ja koska olimme jo siinä vaiheessa suorittaneet kaikki haastattelut, koimme, että olisi epäkohteliasta lähestyä haastateltavia uudestaan ja esittää noin henkilökohtainen kysymys, josta ei aikaisemmin ollut mitään puhetta. Ajattelimme myös, että aihe poikkeaa tästä meidän opinnäytetyömme aiheesta ja on myös niin laaja, että emme pysty sitä laadukkaasti tässä käsittelemään. Aihe kyllä olisi erittäin kiinnostava ja varmasti olisi myös hyödyllistä tehdä tutkimus kyseiseen aiheeseen liittyen, joten siinä olisi hyvä aihe, jollekin joka on aloittelemassa opinnäytetyön tekemistä.

Halusimme, että opinnäytetyöstämme saa myös yleisesti tietoa siviilikriisinhallinnasta ja poliisin roolista osana sitä. Tämän takia kysyimme haastateltavilta, että suosittelevatko he kollegoitaan lähemmään siviilikriisinhallintatehtäville. Kaikki haastateltavat sanoivat, että jos elämäntilanne sen sallii, niin ehdottomasti kannattaa lähteä. Haastateltavat sanoivat, että se avartaa maailmankuvaa, kieli-taito kehittyy, saa vaihtelua perustyöhön ja myös palkka on huomattavasti suurempi kuin kotimaassa, lisäksi voit parhaimmillaan saada ulkomailta sellaista oppia, jota pystyt mahdollisesti hyödyntämään työtehtävissäsi kotimaassa.

H4 totesi, että palkkaus ei saa olla ainut syy tehtävälle lähtöön, mutta se on monesti yksi syy minkä takia sinne lähdetään, joten sitä ei myöskään sovi väheksyä.

LÄHTEET

Haastateltava 1, Poliisi. Haastateltu 22.1.2022.

Haastateltava 2, Poliisi. Haastateltu 9.3.2022.

Haastateltava 3, Poliisi. Haastateltu 24.1.2022.

Haastateltava 4, Poliisi. Haastateltu 4.3.2022.

Kallio Aku. Litterointi. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja]. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetaelmaopetus/kvali/>. Luettu 8.4.2022.

Kriisinhallinnan erikoisjulkaisu 2021. Luettu 03.05.2022. Sisäinen lähde; Luettavissa Sinetissä.

Kriisinhallintakeskus: Asiantuntijaopas. Luettavissa: <https://www.cmcfinland.fi/kansainvaliset-tehtavat/asiantuntijaopas/> Luettu 2.2.2022.

Kriisinhallintakeskus, Hakumenettely. Luettavissa <https://www.cmcfinland.fi/kansainvaliset-tehtavat/hakumenettely/> Luettu 2.2.2022.

Kriisinhallintakeskus: Historia. Luettavissa: <https://www.cmcfinland.fi/tietoa-cmcsta/historia/> Luettu 2.2.2022.

Kriisinhallintakeskus, Operaatiot. Luettavissa <https://www.cmcfinland.fi/tietoa-cmcsta/operatiot/> Luettu 2.2.2022.

Kriisinhallintakeskus: Peruskoulutukseen hakeutuminen. Luettavissa <https://www.cmcfinland.fi/koulutus/peruskoulutukseen-hakeutuminen/> Luettu 2.2.2022.

Kriisinhallintakeskus: Poliisi-esite. Luettavissa: <https://www.cmcfinland.fi/wp-content/uploads/2018/10/Poliisi-esite.pdf> Luettu 2.2.2022.

Kriisinhallintakeskus, Usein kysyttyä koulutuksesta. Luettavissa <https://www.cmcfinland.fi/koulutus/usein-kysyttya-koulutuksesta/>. Luettu 2.2.2022.

Laki siviilihenkilöiden osallistumisesta kriisinhallintaan (30.12.2004/1287) Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20041287>

Poliisihallinnon päätös: Poliisimiesten palvelusarvot siviilikriisinhallinta- ja rauhanturvatehtävissä. Luettavissa <http://cmcfinland.fi/wp-content/uploads/2017/04/Paeaetoes-Poliisimiesten-palvelusarvot-si-viilikriisinhallinta-ja-rauhanturvatehtaevissae.pdf>. Luettu 2.2.2022.

Siviilikriisinhallinnan kansallinen strategia, 2014. Luettavissa https://www.cmcfinland.fi/wp-content/uploads/2017/01/58168_Siviilikriisinhallinnan_kansallinen_strategia_2014.pdf. Luettu 15.04.2022.

Sisäministeriö, Siviilikriisinhallinta; Suomen tavoitteet siviilikriisinhallinnassa. Luettavissa <https://intermin.fi/siviilikriisinhallinta/suomen-tavoitteet>. Luettu 03.05.2022.

Suomen perustuslaki (11.6.1999/731) Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>

Tuomi, Jouni & Sarajärvi Anneli 2018: Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki, Tammi.

Ulkoministeriö: Suomen tavoitteet siviilikriisinhallinnassa, Luettavissa: <https://intermin.fi/siviilikriisinhallinta/suomen-tavoitteet> Luettu 20.1.2022.

Ulkoministeriö: Kriisinhallinta. Luettavissa: <https://um.fi/kriisinhallinta> Luettu 20.1.2022.

Ulkoministeriö: Kansainväliset siviilikriisinhallintatehtävät. Luettavissa: <https://um.fi/kansainvaliset-siviilikriisinhallintatehtavat> Luettu 20.1.2022.

Validiteetti ja reliabiliteetti, Leena Hiltunen Graduryhmä, 2009. Luettavissa http://www.mit.jyu.fi/ope/kurssit/Graduryhma/PDFt/validius_ ja_reliabiliteetti.pdf. Luettu 26.04.2022.

Vilka, Hanna 2021: Tutki ja kehitä. 5. painos. Jyväskylä, PS-kustannus.

LIITE 1

Haastattelukysymykset:

1. Mikä on työnkuvasi kotimaassa?
2. Missä ja millaisissa tehtävissä olit siviilikriisinhallintatehtävällä?
3. Milloin olit tehtävällä ja kuinka kauan?
4. Mikä sai sinut kiinnostumaan siviilikriisinhallinnasta?
5. Millainen oli hakuprosessi?
6. Millainen oli sinun työtehtäväsi ulkomailla?
7. Koitko pystyäsi omalla työllä vaikuttamaan kohdemaan tilanteeseen?
8. Oletko pystynyt hyödyntämään ulkomailla oppimaasi nykyisessä työtehtävässäsi Suomessa?
9. Suositteletko hakeutumaan siviilikriisinhallinta tehtäville?